

કાગળ તથા દસ્તાવેજના નમુના.

[ચીઠીઓ તથા અરજીઓ સહિત.]

પ્રસિદ્ધ કરનાર,
માણેકલાલ કેશવલાલ.

આવૃત્તિ ૪ થી. પ્રત ૨૦૦૦.

અમદાવાદ

“વિનય પ્રવર્તક” પ્રેસ.

સંવત ૧૯૫૫ આવૃત્તિ.

સન ૧૯૪૯

કીમત દોઢ આના.

સને ૧૯૧૭ ના ૨૫મા આઠ મુજબ આ

ચોપડી રજીસ્ટર કરાવી છે.

કાગળ તથા દસ્તાવેજના નમુના.

[ચીઢીઓ તથા અરજીઓ સહિત.]

પ્રસિદ્ધ કરનાર,
ભાણુકલાલ કેશવલાલ.

આવૃત્તિ ૪ થી. પ્રત ૨૦૦૦

અમદાવાદ

અમદાવાદ—“વિજય પ્રવર્તક” પ્રેસ.

સંવત ૧૯૫૫ શ્રાવણ. સન ૧૮૯૯

કીમત દોઢ આનો.

સને ૧૮૯૭ ના ૨૫મા આક્ટ મુજબ આ

ચોપડી રજીસ્ટર કરાવી છે.

પ્રસ્તાવના.

નિશાળોનાં ધોરણમાં કાગળ અને દસ્તાવેજ દાખલ કરવામાં આવેલા છે. તેથી માર્ગ દર્શક નાની ચોપડીની ખોટ હોવાથી માસ્તરોને અને વિદ્યાર્થીઓને કેટલીક અડચણ છે એમ સમજી સન ૧૮૯૨ માં આ ચોપડીની પહેલી આવૃત્તિ પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવી હતી.

ખીજા ગૃહસ્થો તરફથી પણ આ ચોપડીના જેવા ઉદ્દેશવાળી ચોપડીઓ તે વખતે બહાર પડી હતી, પણ બધા માણસના વિચાર હમેશાં સરખા હોતા નથી. વિચાર સંકળના દરેકની ચોપડીમાં ગુદી ગુદી હતી. જેને જે વિચાર સંકળના ગમી તેણે તે બાતની ચોપડીને ક્તેજન આપ્યું. મારી ચોપડીની ત્રણ આવૃત્તિ ખપી જવાથી આ ચોથી આવૃત્તિ સુધારા વધારા સાથે બહાર પાડી છે.

માણેકલાલ કેશવલાલ,

પ્રસિદ્ધ કર્તા.

અનુક્રમણીકા.

—:૦:—

વિષય. પૃષ્ઠ.

- ૧. ઊપમાઓની સમજણ.....૧
- અટકો વિષે સમજણ.....૨
- ધંધાની અટકો.....૨
- નમસ્કારની સમજણ.....૩

ભાગ ૧ લો.

- માસ્તર ઉપરની ચીડી.....૪
- પિતાજી ઉપરની ચીડી.....૪
- મિત્ર ઉપરની ચીડિયો.....૫
- નાના મોટા વચ્ચે ચીડિયો...૫
- વહેવારી કામની ચીડિયો.....૬
- મનોપત્ન.....૭

ભાગ ૨ જો.

- કાગળમાં લખવાની બાબતો...૮
- કાગળમાં આવતા કહણ શબ્દોના અર્થ.....૯
- દીકરાનો બાપ ઉપર કાગળ...૧૦
- ઉપરના કાગળનો જવાબ (દીકરા ઉપર).....૧૦
- દીકરાનો બાપ ઉપર કાગળ ૨ જો.....૧૧
- ઉપરના કાગળનો જવાબ (દીકરા ઉપર).....૧૨
- વડીલ (કાકા, મામા માસા, મોટાભાઈ) ઉપરનો કાગળ.૧૩

વિષય. પૃષ્ઠ.

- ઉપરના કાગળનો જવાબ. (ભાણેજ, ભત્રિજો, નાનાભાઈ ની ઉપર).....૧૪
- શેઠ ઉપરનો કાગળ.....૧૪
- ઉપરના કાગળનો જવાબ (શુભાસ્તા ઉપર).....૧૫
- મિત્ર ઉપરનો કાગળ.....૧૫
- લગ્નની કુંકોત્રી.....૧૬
- જનોઈ આપવાની કુંકોત્રી...૧૭
- કાળોત્રીઓ (માઠી ખખરના કાગળ.).....૧૭
- દિલાસા પત્ર.....૧૮
- સ્ત્રીને પત્ર.....૧૮
- ઉપરના કાગળનો જવાબ (સ્ત્રી એ સ્વામીને લખેલો પત્ર).૧૯
- દીકરીનો મા ઉપર કાગળ...૧૯
- માનો દીકરી ઉપર કાગળ...૨૦
- ખહેનનો ભાઈ ઉપર કાગળ...૨૦
- ભાઈનો ખહેન ઉપર કાગળ...૨૧
- બેનપણી વચ્ચે કાગળો.....૨૨
- ધનામના મેળાવડાનું આમંત્રણ તથા પ્રોચામ.....૨૩
- મનોપત્ન.....૨૩

વિષય. પૃષ્ઠ.

ભાગ ૩ જો.

દસ્તાવેજમાં લખવા જેવી બા-	
ખતો.....	૨૪
દસ્તાવેજમાં આવતા કઠણ શ-	
બ્દોના અર્થ.....	૨૬
ભલામણ પત્ર.....	૨૮
હુંડી.....	૨૯
અંગાડિ (કરજાડિ) ખત.....	૨૯
અંગાડિ ખત બીજું.....	૩૧
કાંધા ખત.....	૩૨
કાંધા ખત બીજું.....	૩૩
સાન ખત.....	૩૪
ગીરો ખત.....	૩૫
ગીરો ખત બીજું.....	૩૭
વેચાણુ ખત.....	૩૯
વીલ.....	૪૦
ગણોત.....	૪૩
ભાગ ચીઠી.....	૪૪
દારગતી.....	૪૫

વિષય. પૃષ્ઠ.

તલાકનામું.....	૪૬
કરાર.....	૪૭
વેપારનો કબાલો.....	૪૭
મુખ્તિયાર નામું.....	૪૮
મનોયત્ન.....	૪૯

ભાગ ૪ થો.

રાજ્ય બંધારણ.....	૫૦
અરજીમાં લખવાની બાખતો.પર	
નોકરી મેળવવાની અરજી...પર	
નિશાળનું મકાન બાંધવાની અ-	
રજી.....	૫૩
બાંધ કામની અરજી.....	૫૪
ઉધરાતદારનો રીપોર્ટ.....	૫૫
પોલીસ પટેલનો રીપોર્ટ.....	૫૬
રેલવેના ઉપરીને અરજી.....	૫૬
પોષ્ટ ખાતાના ઉપરીને.....	૫૭
મ્યુનિસીપાલિટીની રજા ચીઠી.પર	
સરનામાં તથા મથાળાં.....	૫૯
મનોયત્ન.....	૫૯

કાગળ તથા દસ્તાવેજના નમુના.

ઉપમાઓની સમજણ.

* વડીલ (આપણાથી મોટા)ની.

સાધારણની.

પૂજ્યારાધે=પૂજા કરવા જોગ.

વિવેક=સારામાઠાની બૂજ.

સર્વે=બધી.

સાગર=સમુદ્ર.

શુભોપમા=સારી ઉપમા.

ભાઈશ્રી.

જોગ= લાયક.

રાજેશ્રી.

} માન અર્થે.

સદા=દમેશા.

મિત્રને.

શુભેચ્છક=ભલું ઇચ્છનાર.

મિત્ર=સ્નેહી.

મુરખખી=વડીલ, મોટા.

પ્રિયમિત્ર=વહાલો દોસ્ત.

* આપની.

પરમપ્રિય મિત્ર=દિલોજનદોસ્ત.

શિરછત્ર=માથાનું ઢાંકણ.

સરકારી નોકરને.

તિર્થરૂપ=તિર્થ જેવા.

રાજ્યમાનરાજ્યશ્રી=રાજનુંમાનહેતે

પિતાજી=માપ.

સાહેબ મહેરબાન=દયાળુ શેઠ.

* માની.

છોકરાની.

માતૃશ્રી-માજી.

કુળદીપક=કુળમાં દીવો.

* પતિ (સ્વામી) ની.

નેત્રમણી=આંખની કાકી.

શિરોમણી=માથાનો મુગટ.

ચિરંજીવી.

સૌભાગ્ય ભૂષણુ=જેના પડે.

દીર્ઘાયુ.

} લાંબી ઉમરવાળો.

સારૂ ભાગ્ય તેણી.

કુમારિકાની.

* આ નિશાનવાળાને વડીલની ઉપમા લખાય.

સરસ્વતિરૂપ=સરસ્વતિ જેવી.

સંધવાની.

અખંડ સૌભાગ્યવતી=હમેશા સારા

ભાગ્યવાળી.

શ્રીમતી=ધનવાન, સારી બુદ્ધિવાળી.

મહાશયા=સદ્ગૃહસ્થની સ્ત્રી.

વિધવાની.

ભગવતી=હરિનું ભજન કરનાર.

વડીલ વિધવાની.

ગંગાસ્વરૂપ=ગંગા નદી જેવી.

પવિત્ર.

બેનપણીને.

પ્રિયસખી=વહાલી બહેન.

સાધારણની.

બહેન— } માન અર્થે.
બહેનશ્રી.

૧. અટકો વિષે સમજણ.

બ્રાહ્મણને—ગેર, જની, જોશી, ત્રવાડી, દવે, પંડ્યા, પાઠક, પરોત (પુરોહિત), ભટ, મહેતા, રાવળ, વ્યાસ, શુક્લ, શાસ્ત્રી વગેરે. વાણિયાને શા. (સાહુકાર), પારીખ, સંઘવી, વગેરે.

ભાટીઆ અને લુવાણાને—દા. (હકર) કણ્ણીને—પા. (પટેલ).

રજપૂતને—જડેજા, સોલંકી, ચાવડા, વાઘેલા, ગોહલ, વગેરે.

કાળીને—કોટવાળ, બારીઆ, પગી, ખાંટ, વગેરે.

મુસલમાન—શેખ, સૈયદ, પઠાણ, મલેક, (મોગલ, ને મીર-જાં.) વગેરે.

અંગ્રેજને—મહેરબાન. પારસીને—શેઠ, સુતારને—દાર. બીજા નાનામાં જે નાત હોય તે લખાય છે.

ધંધાની અટકો.

દાણા વેચનારને—ફડીઆ, કણ્ણીઆ.

સીધું વેચનારને—મોદી, કરિયાણું વેચનારને—ગાંધી.

હીરા મોતી વેચનારને—ઝવેરી. દાગીના ગાંઠનારને—પટવા.

શાક વેચનારને—કાછીઆ, કુંજડા. પાનવાળાને—તંબોળી.

દૂધ વેચનારને—સાખળીઆ. (સુરત તરફ બાટીઆ.)

મીઠાઇ વેચનારને—કંદોઇ, સુખડીઆ.

ધાતુનાં વાસણુ ધડનાર તથા વેચનારને—કંસારા.

ઇમારતી લાકડાં વેચનારને—કાટપીટીઆ.

ઘરેણાં વેચનારને તથા તેની કીમત કરનારને—ચોકસી, સોનીવા-

વૈદું કરનારને—વૈધ, દાકતર, હકીમ.

[શિયા.

ખીજી જાતોમાં તે જે જે જાત હોય તે જાત લખાયછે.

નમસ્કારની સમજણ.

બ્રાહ્મણ બ્રાહ્મણને—દંડવત્ કે નમસ્કાર લખેછે.

બ્રાહ્મણ ખીજા હિંદુને—આશિર્વાદ લખેછે.

ખીજી જાતના હિંદુ બ્રાહ્મણને—દંડવત્ કે પ્રણામ લખેછે.

વૈષ્ણવમાં—જેગોપાળ, જેશ્રીકૃષ્ણ કે ભગવત્સ્મરણ લખેછે.

શ્રાવક તે દુડીઆ—ગુહાર ખોલે તથા લખેછે.

પાટીદાર, રજપૂત, કણુખી, કાછીઆ, કોળી તથા ઊતરતી જા-

તના હિંદુમાં—શમરામ લખવાનો રીવાજ છે.

મોટાને (વડીલને)—પ્રણામ, દંડવત્ કે દંડવત્ પ્રણામ લખેછે.

બાપને અથવા ગુરૂને—સાષ્ટાંગ દંડવત્ પ્રણામ લખવાનો ધારોછે,

નાનાને (ઊતરતાને)—આશિર્વાદ કે આશિષ લખેછે.

નાજી મોટા સર્વેને—ધટારત કે યથાયોગ્ય લખાય.

હિંદુઓ—મુસલમાન, પારસી વગેરેને સલામ લખેછે તેમ
ખ્રીસ્તીઓ હિંદુઓને પણ સલામ લખેછે.

હિંદુઓમાં સરકારી નોકરને—સલામ લખવાનો ધારો છે.
હિંદુ સિવાયની બીજી જાતો (મુસલમાન, પારસી, અંગ્રેજ વ-
ગેરે) અપર સલામ લખેછે.

મુસલમાન મુસલમાનને—દુવાસલામ લખેછે.

ભાગ ૧ લો.

* ચીઠિયો. (ટુંકો કાગળ).

મુરખખી માસ્તર સાહેબ.

વિનંતિ જે—મારા પિતા આજ ઓટલેથી પડી ગયા છે તેથી
મારે ઘેર રહેવાની જરૂર પડીછે, માટે આજનો દિવસ મારી રજા પુ-
રવા મહેરબાની કરશો. તા. ૧-૩-૯૨.

સેવક,

ભોગીલાલ કેશવલાલના પ્રણામ.

તિર્થંક પિતાજી—

આપે જે વાગે ઘેર આવવાને કહેલું, પણ મારા માસ્તર સાહેબ તે
વખત ત્રિશી સમજાવવાના છે, તેથી હું ઘેર આવી શકું તેમ
નથી. તા. ૫-૩-૯૨.

લી. શે,

ચિમનના પ્રણામ.

* ગામમાં ને ગામમાં અગર પાસેના ગામમાં લખાય છે.

મિત્રને ચીઠિયો.

પ્રિયભાઈ મોજીલાલ રણછોડદાસ.

વિનતિ જે—પરીક્ષા વખતે આપને ધનામમાં જે ચોપડીઓ મળી છે તેમાંથી હાલ જે તમારા ખપમાં ન આવતી હોય, તે આ ચીઠી લાવનાર માણસને આપશો. હું થોડા દિવસમાં વાંચીને પાછી મોકલાવીશ. તા. ૧૦-૩-૯૨.

લી. સેવક,

મણીલાલ મગનલાલના પ્રણામ.

સ્નેહી મણીલાલ મગનલાલ.

તમારી ચીઠી લાવનાર માણસ સાથે “ પુસ્તકમાળા ” ભાગ ૨ ને” મોકલ્યો છે, તે વાંચી રહ્યા બાદ મોકલાવી દેશો. એજ વિનતિ તા. ૧૦-૩-૯૨.

લી. સેવક,

મોજીલાલ રણછોડદાસના ધટારત.

નાના મોટા વચ્ચે ચીઠિયો.

ભાઈ ચુનીલાલ ગોવરધનદાસ.

વિશેષ તમે ઘોળકે ક્યારે જવાના છો, તે લખશો. મારે તમારી સાથે કેટલોક સામાન મોકલવાનો છે. એજ તા. ૨૦-૪-૯૨.

લી.

મહાશંકર મુળજીના આશિર્વાદ.

મુરખી મહાશંકરભાઈ.

મારે ઘોળકે જવાનો વિચાર હતો તે હાલમાં બંધ રહ્યો છે. જવાનું હશે સારે બે દિવસ અગાઉ હું આપને ખબર આપીશ જે મોકલવાનું હોય તે મોકલશો હું પહોંચાડીશ. એજ ચિનતિ.
તા. ૨૦-૪-૯૨.

લી. શે.

ચુનીલાલ ગોવરધનદાસના પ્રણામ.

વહેવારી કામની ચીઠિયો.

શા. મનસુખલાલ પરભુદાસ.

લખવાનું કે—આ ચીઠી લાવનાર અમારા ગુમાસ્તા લલ્લુભાઈ ગોપાળને ૩ પ૦) અંકે રૂપિયા પચાસ અમારે નામે લખીને આપવું. એજ. સંવત ૧૯૪૮ ના ચૈત્ર વદી ૭.

લી.

પરી. જમનાદાસ ભગવાનદાસ.

પરી. જમનાદાસ ભગવાનદાસ.

જત લખવાનું કે—તમારી ચીઠી લાવનાર ગોર. લલ્લુ ગોપાળને ૩ પ૦) અંકે પચાસ આપ્યા છે. તે અમારે ખાતે જમા કરવું. એજ. સંવત ૧૯૪૮ ના ચૈત્ર વદી ૭.

લી.

શા. મનસુખલાલ પરભુદાસ.

ધાંચી ગોવિંદ પરભુદાસ.

આ ચીઠી લાવનાર અમારા ચાકર વલ્લભને ધોળા તલનું તેલ
અંધમણુ જોખી આપજો. તેના પૈસા અમારે નામે લખજો. સંવત
૧૯૪૮ ના ચૈત્ર વદી ૯.

લી.

મગનલાલ શ્રીજલૂખણદાસ.

મોદી દામોદર હરજીવનદાસ.

આ ચીઠી લાવનારને અમારે નામે નીચે ચુજળ સીધું આપજો.

દાળ શેર. ૩

ચોખા શેર. ૪

કણેક (ધઉનોલોટ) શેર. ૮

ધી શેર. ૩

ગોળ શેર. ૨૥

તેલ શેર. ૧૧

મીઠું શેર. ૦૧

હળદર શેર. ૦૧

મરચાં શેર. ૦૧

આમલી શેર. ૦૧

કુલ તેવીશ શેર આપજો. સંવત ૧૯૪૮ ના ચૈત્ર વદી ૧૨.

લી.

સહી. મગનલાલ શંજીલાલ દા. પોતાના.

મનોયત્ન ૧ હું.

૧. નાનાભાઈને આંક બણી ગયાની ચીઠી, તેના માસ્તર ઉપર
લખી આપો?

૨. પિતાજી સાથે વરઘોડે જવું છે માટે, રજા પુરવાને માસ્તર
ઉપર ચીઠી લખો ?

૩. ગાંધીને લાંબી રૂ. ૧) ની ખાંડ અને રૂ. ૦ ની સોપારી નામે લખી મંગાવવાને ચીઠી લખો?

૪. તમારા ઘણા વહાલા મિત્રને તમારી જન્મગાંઠની ખુશાલીમાં બાગ લેવા ચીઠી લખી તેડાવો ?

૫. મામાને ત્યાં કાલે જન્મવા ગયા ત્યારે અમોટીઉં બૂલી ગયા છો, તે મંગાવવાને ચીઠી લખો ?

ભાગ ૨ જો. (કાગળો.)

કાગળમાં અવશ્ય લખવાની બાબતો.

૧—સારા અક્ષરથી શબ્દે શબ્દ છૂટા પાડી સફાઈખંધ કાગળ લખવો.

૨—કાગળ જે ગામ લખવો હોય તે ગામનું નામ લખવું.

૩—કાગળ જેના ઉપર લખવો હોય તેની ઊપમા અને અટક લખવી.

૪—કાગળ જેના ઉપર લખવો હોય તેનું નામ લખવું.

૫—જે ગામથી કાગળ લખવો હોય તે ગામનું નામ લખવું.

૬—લખનારની યોગ્યતા, અટક ને નામ લખવું.

૭—લખનારે પોતાના તરફથી સલામ વિગેરે લખવું.

૮—લખનારે પોતાની તરફની સુખાકારી લખવી.

૯—કાગળમાં લખવાની હકીકત ટુંકાણુમાં લખવી, નકામું લખાણુ કરવું નહિં.

૧૦—કાગળ ક્યારે લખ્યો તે, સંવત, માસ, પક્ષ, તિથિ, વાર, લખવાં.

કાગળમાં આવતા કંઠજી શબ્દો.

સ્વસ્તિ—કલ્યાણ.

શ્રી—શોભાયમાન.

અંદર—જ્યાં વહાણનો માલ
આવે છે તે ગામ.

મહા—મોટું.

શુભ—સારું.

સ્થાન—ઠેકાણું.

લી.—લખીતંગ, લખનાર.

આશીર્વાદિત—હુકમ પાળનાર.

સેવક—દાસ, ચાકરીમાં તરપર.

વિ.—વિદ્યમાન, જીવતું.

આશિષ } સારું ઇચ્છવું.
આશિર્વાદ }

સાષ્ટાંગ—આઠ અંગ સાથે.

દંડવત—લાકડોની પેઠે વળીને.

પ્રણામ—પગે લાગવું.

જોગોપાળ—જોપાળ (પરમેશ્વર)
ની જે.

સેવામાં—ચાકરીમાં.

અંગીકાર કરવું—કબુલ રાખવું.

વિશેષ—વધારામાં, ખીજું.

વિનતિ—અરજ.

જાત—જે.

અત્રે—અહીં.

કૃપાથી—દયાથી.

કુશળ—સુખી.

આપની—તમારી.

કુશળતા—સુખીપણું.

પરમ—ધણો.

આનંદ—ખુશી.

નિરંતર—હમેશા.

પત્રદારા—કાગળમાર્ગે.

સંભાળ—અરદાશ.

સમાચાર—ખબર.

ચિંતા—ફિકર.

સંભાળી—યાદ કરી.

સંતોષ—નીરાંત.

ડાક—ટપાલ.

રવાને કરવું—વિદાય કરવું.

રોજીક—સારો દેખાવ.

શ્રીમંત—પૈસાદાર.

ભાંડુ—ભાષા જેન વગેરે.

કંઠાત્રી—લમ સંબંધી કાગળ.

નિરધાર્યો—નક્કી કર્યાં.

સાથ સર્વે—કુટુંબ મિત્ર ળધાં.
પધારજો—આવજો.
મંડપ—માંડવો.
દીસશે—દેખાશે.

કાળોત્રી—માડી (મોતની) ખખર.
દેવલોક—સ્વર્ગલોક.
ધમ્મ—મરણ.
સહેલું—ખમતું.

૧. દીકરાનો બાપ ઉપર કાગળ (ઘરથી).

સ્વસ્તિ શ્રી મહાશુભસ્થાને પૂજ્યારાધ્યે સર્વે શુભોપમા જોગ
સદાશુભેચ્છક મુરખી શિરછત્ર તિર્થરૂપ પિતાજી એતાનશ્રી
થી લી. આશાંકિત સેવક વી. ના સાદાંગ
દંડવત્ પ્રણામ સેવામાં અંગિકાર કરશે. અત્રે ધંધરકૃપાથી સર્વ કુ-
શળ છે. આપની કુશળતાનો પત્ર હાલમાં આવ્યો નથી તેથી લખ-
વાની કૃપા કરશે.

દાણાની મોસમ આવી છે માટે ખર્ચાને સાર રૂપિયા કાતે
લાંથી ઉપાડીએ તે લખશે, વગેરે.

મારી માતૃશ્રી તથા અમે સર્વ બાંડું ખુશીમાં છીએ. ઘર
તરફની કશી ફિકર રાખશે નહિ એજ વિનતિ સંવત ૧૯ ના
(માસ, પક્ષ, તિથિ ને વાર લખવા.)

૨. બાપનો દીકરા ઉપર (ઉપરના કાગળનો જવાબ.)

સ્વસ્તિશ્રી મહાશુભસ્થાને ચિરંજીવી બાપ
વિ. એતાનશ્રી થી લી. શુભેચ્છક ના
આશિર્વાદ વાંચવા. જત અત્રે હું ખુશી આનંદમાં છું. તમારી
સુખાકારીનો કાગળ (માસ, પક્ષ, તિથિ ને વારનો) લખેલો આવ્યો,
તે વાંચી આનંદ પામ્યો છું. એજ રીતે કાગળ લખતા રહેવું.

ખર્ચાને માટે તમારા કાકા મગનલાલ પાસેથી રૂ. ૨૫) લેવા.

અહીંઆં માઈ કામ પંદરેક દિવસનું બાકી છે તે થઈ રહેથી હું
આવીશ, ત્યારે તેમને આપીશ. આ કાગળ તેમને વંચાવવો.

ઘરમાં નાનાં મોટાં સર્વેને મારા આશિર્વાદ છે. ચી. બેન ગહીને
માસીવતી રમાડજે, એને રડાવતા નહિ. આપણું પાડોશીમાંથી જેને
સંભારતાં હોય, તેમને મારા ઘટારત કહેવા. એજ સંવત ૧૯૫૧
(માસ, પક્ષ, તિથિ વાર લખવાં.)

દીકરાનો આપ ઉપર મુઘરેલી રીતે ગામથી લખેલો.

લંડન (તારીખ, માસ, સન ને વાર.]

શિરછત્ર તિર્થંક પિતા શ્રી.

આપના આશિર્વાદે ને ઈશ્વરકૃપાવડે હું ક્ષેમકુશળ અહીં પહોંચ્યો
છું. તેમ આપ પણ કુશળ હશે. પિતાજી ! ઇંગ્લાંડ ઉપડતી વખતે મેં
જે ખ્યાલ આ દેશ વિષે કર્યો હતો તેથી મેં ઘણું વિશેષ જોયું છે.

પારીસનું વર્ણન-આહા ! ! હું તેનાં શું વખાણ કરું ! આવી
ખુબસુરત નગરી આખી દુનિયામાં નથી. તે જોઈ મારી નજરતો
છકજ થઈ ગઈ ! જોતાં જોતાંમાં સંશય ષેદ થાય કે આ ખરો દે-
ખાવ છે કે ખોટો ? હું ઊંઘું છું કે જાગું છું ? આ નગરી માણસની છે
કે દેવતાની ? આમ મનમાં કેટલીકવાર થયાં કર્યું. રસ્તામાં કેવા
કેવા કુંવારા અને સ્ત્રીઓ ! ઠેકાણે ઠેકાણે કેવાં કેવાં ઝાડ અને બાગ !
કેવાં કાશીખાનાં ! એક જોઈએ કે બીજું ભૂલી જઈએ. આ જોઈએ
કે તે જોઈએ. ઘરોની રોનક, દુકાનોની બહાર અને રસ્તાની ખુબ-
સુરતી જોઈ શવ ખુશ ખુશ થઈ જાય. દીવાળીના તહેવારમાં
રાતની વેળાએ જેવા આનંદથી આપણે ફરવા નીકળીએ છીએ તેથી
વધારે આનંદથી અહીંઆંના લોકો નિત્ય ફરવા નીકળે છે. આપ-

ણી મુંબાઈની દીવાળીનો અહીંની રોજની દીવાળીના વટાવમાં જાય.

લંડન શહેર—મોટું ને ગંભીર છે, તેમાં ૪૫ લાખ માણસની વસ્તી છે. હિંદુઓને ધર્મ જાળવતાં કશી હરકત આવતી નથી. અનાજ, શાક, દૂધ વગરે જોઈતી ચીજો મળી શકે છે એ “ ક્યામ્પન ટૌન ” માં ધર બાડે રાખેલું છે. બાકુ દરમાસે ૧૦ પૌંડ બેટું છે. મકાન શણગાર અને સામાન સુઢાં છે. હું પારીસ્ટરની કાલેજમાં દાખલ થયો છું. કાલેજને વડો, પરદેશી પ્રત્યે બહુ પ્રીતિ રાખે છે. મને અહીં કોઈ જાતની હરકત નથી. હવાપાણી પણ થોડા સહવાસે માફક આવે એવાં છે.

આપ મુખાકારીનો પત્ર લખ્યો, આનંદી બેનને મારી આશિષ કહેશે. મારી માતૃશ્રીને દંડવત્ એજ તા. સદર.

લી. આજ્ઞાકિત. છોડું

ના સાષ્ટાંગ દંડવત પ્રણામ.

૪. આપનો દીકરા ઉપર કાગળ (ઉપરના પત્રનો જવાબ.

સ્વસ્તિ શ્રી મહાશુભસ્થાને કુળદીપક નેત્રમણી ચિરંજીવી.

એતાનશ્રી લી. શુભેચ્છક ના આશિર્વાદ

વાંચવા જત અત્રે સર્વે ખુશી આનંદમાં છીએ. તમારી કુશળતાનો પત્ર (તારીખ, માસ, સનનો) લખેલો આવ્યો તે વાંચી સર્વને આનંદ થયો છે. એ રીતે હમેશાં પત્ર લખતા રહેજો.

પારીસ આખી દુનિયામાં સારામાં સાફ શહેર છે, તેનો અનુભવ જાતે જોયા વગર થતો નથી. પારીસ જોવાથી તમને જે આનંદ થયો તે થવોજ જોઈએ. તેમ લંડન વિષે પણ થયો હશે. દુનિયામાં જોવાનું ઘણું છે, પણ તે બધું જોવાને માટે નથી; પણ તેમાંથી શી-ખવાને માટે છે.

પરદેશીપર, લુચ્ચા લઢંગા વહેલા ફાવે છે; માટે લાંડન જેવા મોટા શહેરમાં વધારે સાવચેત રહેવાની જરૂર છે સોળત કરવી તે પણ કલેજના હુશિયારને આખરદાર છોકરાની કરવી.

આપણા દેશની સ્થિતિ કેવી માઠી છે, તે પારીસને લાંડન જાવાથી તમારા મનમાં ઠશી દશે ધણા દેશીઓ ત્યાં જાય, તે દેશની સ્થિતિ ફરે; માટે તમારે દેશીમાં દટાંનરૂપે થવાનું છે.

ઘરમાં આનંદીબેનને તથા તમારી માતૃશ્રીને તમારા વગર બીજાકુલ ગમતું નથી. સંવત (માસ, પક્ષ, તિથિ ને વાર લખવા).

વડીલ ઉપરનો કાગળ ૧ લો.

(કાકા, મામા, માસા, મોટા બાઇ વગેરે ઉપર.)

સ્વસ્તિશ્રી મહાશુભમ્થાને પૂજ્યારાધે સર્વે શુભેપમા જનમ સદા શુભેચ્છક મુરખ્ખી શા. એતાનશ્રી * થી લી.

આજ્ઞાંકિત સેવક શા. ના *દંડવત્ પ્રણામ સેવામાં અંગીકાર કરશે. જત અત્રે આપની કૃપાથી કુશળ છે. તમારી કુશળતાનો પત્ર (માસ, પક્ષ, તિથિ, વારનો) લખેલો આવ્યો તે વાંચી ધણા ખુશ થયો છું. વળી એજ પ્રમાણે પત્ર લખવાની કૃપા કરતા રહેશો.

આપણી નાતમાં તડનું સમાધાન થયું નથી ને હાલમાં થાય એમ લાગતું નથી, તે જાણજો + વગેરે. ચી. માણેકલાલ તથા ગમન અને ચંચી તથા તેની બા સર્વે ખુશમાં છે અને તેમણે સર્વે ના-

* મથાળામાં ઘણાં નામ લખ્યાં હોય તો “યથાગોચર” લખવું.

+ ઘણી બાળતો લખવાની હોય તો દરેક બાળત જુદાં જુદાં પેટાં પાડીને લખવી.

નાં મોટાની ખજર પૂછાવી છે. મજસરખું કામ લખશો. એજ વિ-
નતિ. સંવત ૧૯૪૮ ના (માસ, પક્ષ, તિથિ, વાર લખવાં).

ઉપરના કાગળનો જવાબ (ઊતરતા ઉપર.)

(ભાણેજ, ભત્રિજે, નાનોભાઈ વગેરે.)

સ્વસ્તિશ્રી મહાશુભસ્થાને સર્વે શુભોપમા લાયક શા.
એતાનશ્રી થી લી. શુભેચ્છક શા. ના આ
શીર્વાદ વાંચજો. જત અત્રે સર્વે કુશળ છે. તમારી કુશળતાનો કાગ-
ળ (માસ, પક્ષ, તિથિ, વારનો લખેલો) આવ્યો તે વાંચી આનંદ
થયો. વળી એજ રીતે કાગળ લખતા રહેજો જેથી સંતોષ ઊપજે.

મુશ્વરકૃપાથી તથા ધરડાંના પુણ્ય પ્રતાપે ગઈ કાલે ચી.
ભાઈ છોટાલાલનું સગપણ ગામ ના શા. નરોત્તમ નાગર-
દાસની દીકરી રૂક્મણી સાથે થયું છે તે જાણજો.

ચી. માણેકલાલ, અમન અને ચંચી તથા વહુ સદાને અમારા
આશીર્વાદ કહેવા. ધરમાં સર્વ તમને સંભારેછે માટે ભાઈ છોટાલાલનું
લક્ષ આવતા ચૈત્ર માસમાં લેવાનુંછે તે પ્રસંગે સર્વેને તેડતા આવજો.કામ-
કાજ લખજો. એજ સંવત ૧૯૪૮ (માસ, પક્ષ, તિથિ ને વાર લખવાં).

શેઠ ઉપરનો કાગળ.

સ્વસ્તિ શ્રી મહાશુભસ્થાને સર્વે શુભોપમા જોગ
શુભેચ્છક મુરખી શેઠ શ્રી પંચ શેઠ એતાનશ્રી બંદરથી
લી. શા. ના જોગોપાળ વાંચજો. જત આપની કૃપા-
થી હું ખુશીમાં છું. તમારી સુખાકારીનો કાગળ (માસ, પક્ષ, તિથિ
વારનો) લખેલો આવ્યો તે વાંચી વાકેફ થયોહું.

ધારા સભામાં કાપડ ઉપરની જકાતનું ખીલ આવવાથી કાપડનું બજાર તેજ થતા પહેલાં મેં રૂ. ૨૦૦૦)નું કાપડ ખરીદ કર્યું છે માટે હુંડી મોકલાવી દેશો.

મારા ધરનો કાગળ આ સાથે ખીડયો છે, તે મારા ઘેર પહોંચજ-
વશો. એજ વિનતિ. સંવત ૧૯ (માસ, પક્ષ, તિથિ વાર લખવા.)

ઉપરના કાગળનો જવાબ. (ગુમાસ્તાને)

સ્વસ્તિશ્રી   બંદરે મહાશુભસ્થાને વિવેક સાગર શા.

એતાનશ્રી   લી. શા.   ના જે

ગોપાળ વાંચજો. જત અત્રે કુશળ છે. તમારી ખુશાલીને પત્ર (માસ, પક્ષ, તિથિ ને વારનો) લખેલો આવ્યો, તે વાંચી ખુશી થયો છું.

તમે અગમચેતી વાપરી રૂ. ૨૦૦૦) નો માલ ખરીદ કર્યો એ બહુ સાફ કર્યું. આજરોજ પરી. જોઇતા સાંકળા ઉપરની રૂ. ૨૦૦૦) ની હુંડી ખીડી છે. તે શિકરાએ નાણાં લઈ જીવાળ લખજો.

તમારા ધરનો કાગળ પહોંચાડ્યો છે. એજ સંવત ૧૯ (માસ પક્ષ, તિથિ, વાર લખવાં.)

મિત્ર ઉપર કાગળ. (સુધરેલી રીતમાં.)

ધલાવ તા. ૧૭-૧૦-૯૧ શનિવાર.

પરમપ્રિય મિત્ર   તથા શૌભાગ્યવંતાં ભાભી.

અને નેત્રમણી (છોકરાંનાં નામ.)

મુ. અમદાવાદ.

જત અત્રે પરમદયાળુ પરમાત્માની સહાયતાથી અને તમ સ-

રખા મિત્રની આશિષથી સુખશાતામાં છું. તમારી કુશળતાનો પત્ર ઘણા દિવસથી નથી માટે લખ્યો.

ભાઈજી ગઈ કાલે રાત્રે ત્રણ વાગતાને સુમારે તમારી ખા-
બીને પુત્ર પ્રસવ્યો છે, એ આનંદદાયક વાતથી વાકેફ થશો.

આજરોજ તમારા ઉપર ૩૨૫) નો મનીઓર્ડર મોકલાવ્યો
છે, તેની વ્યવસ્થા નીચે મુજબ કરજો.

૩૨૦) વીશ રૂપિયા. રા. સા. મહીપતરામના ફાંડમાં તમારી
મારફત મે અગાઉ બરાબ્રા હતા તે મુરબ્બી. ખુશાલદાસભાઈને ત્યાં
ભરી દેશો.

૩૫)નો મુગદો ૧) જે અગર પોલીસે ગજ, તમારી મરજ
માફક લેઈ; કોઈ આવતા જતા માણસની નેંડે મોકલાવશો. માત્ર
ધણેજ સારો લેશો. હિસાબ ખીડશો પ્રાતિમાં વધારો કરશો.

લી. મળવાને આતુર સેવક.

ના પ્રણામ.

લગ્નની કંકેત્રી.

સ્વરિત શ્રી મહાશુભસ્થાને, પૂજ્યા રાધે સર્વે શુભોપમા
લાયક શા. તથા (ખીજાં નામ) એતાનશ્રી થી
લી શા. ના જોગોપાળ વાંચજો. ખીજું લખવા કારણ
એ છે જે અમારા બાઈનું શુભ લગ્ન (માસ, પક્ષ, તિથિ, વારનું)
નિર્ધાર્યું છે, તે ઉપર સાથ સર્વેને તેડી વહેલા પધારજો, તમે આ-
વેથી મંડપની શોભા રૂડી દેખાશે. એજ વિનંતિ. સંવત ૧૯ ના
(માસ, પક્ષ, તિથિ, વાર લખવાં.)

જનોઈ આપવાની કકોત્રી.

મહેરબાન.

નિશેષ વિનતિ કે—ચી. ને જનોઈ આપવાનું શુભ મુહૂર્ત મહા સુદ ૧૩ તા. ૩૦-૧-૯૩ ને સોમવારે સવારમાં નવ વાગતાં નિધાયું છે તે પ્રસંગે આપ સહ કુટુંબ મિત્રમંડળ સહીત પધારી સેવકના આનંદમાં વૃદ્ધિ કરશો. મહા સુદ ૬.

અમદાવાદ ધીરાંટે.
નાનીદામામ

}

લી. સેવકના પ્રણામ.

મરણુ બામતના કાગળો. (કાગોત્રી.)

વૃદ્ધની,

ગામ મધે પા. તથા પા. વગેરે.
ઢંગ ગામ કણભેથી લી. પા. ના રામ રામ વાંચજો. જત લખવા કારણુ એ છે જે અમારા કાકા પા. સંવત ૧૯ (માસ, પક્ષ, તિથિ ને વાર) દેવલોક પામ્યા છે તે જાણજો. તેમનું અર્ચ્ય મહા વદી ૩ ને વાર શનેકિનું છે, તે ઉપર પધારજો. સંવત ૧૯ (માસ, પક્ષ, તિથિ વાર.) (પાકીટ ઉપર લૂગડાં ઉતારી વાંચવા એમ લખ્યું.)

જીવાતની.

ગામ મધે પા. તથા પા. ઢંગ ગામ કણભેથી લી. પા. ના રામ રામ વાંચવા જત લખવા કારણુ એ છે જે અમારા ભાઈ સંવત ૧૯ (માસ, પક્ષ, તિથિ વાર) દેવલોક પામ્યા છે, તે ધણું મારું થયું છે; પણ શ્રી રામજીને ગમ્યું તે ખરૂં. એમાં આપણો કંઈ ઉપાય નથી. એજ સંવત ૧૯૪૮ ના ચૈત્ર સુદી ૫.

દિલાસા પત્ર.

અમદાવાદ. તા. માસ. સન. વાર.

રા. રા.

મુ. ખેડા.

તમારા પિતાજીના સ્વર્ગવાસ થયાના સમાચારથી અમારા કુ-
ટુંબમાં નિઃશ્વસી દિલગીરી વ્યાપી રહી છે. તે એવા મમતાળુ હતા કે
તમને તો શું ? પણ તેમના સહવાસમાં જે જે માણસો આવ્યાં હતા
તે સર્વને, આ માઠા સમાચારથી દિલગીરી થયા વગર રહેવાની નથી.

સર્વને હદ હોય છે, તેમ માણસના જીવનની પણ હદ હોય
છે. જન્મ્યું તે જવાનું એ સત્ય વાત છે. તમારા પિતાજી તો અ-
વસ્થાએ પહોંચ્યા પછી ગયા છે તેમની ખોટ કોઈથી પૂરી પડે
એમ નથી. ઇશ્વર ઇચ્છજી ન્યારે એવી છે તો તે પરમ કૃપાળુ
પ્રભુ પાસે મારીએ છીએ કે તેમના અમર આત્માને અક્ષય સુખ
આપે.

લી.

ના ધટારત.

સ્ત્રીને પત્ર.

સ્વસ્તિશ્રી માહાશુભસ્થાને અખંડ સૌભાગ્યવતી
એતાનશ્રી થી લી. શુભેચ્છક ના આશિર્વાદ વાંચવા.
અન્ને હું ખુશી આનંદમાં છું અને તમે પણ હશે.

હે સુંદરી ! આ દુનિયામાં જન્મ ધરીને જેણે જ્ઞાન સંપાદન
નથી કર્યું, તે જીવતા મૂચાં છે. જ્ઞાને કરીને આપણાં શાં કર્તવ્ય
છે તે બરાબર સમજાય છે, માટે તમે અભ્યાસ વધારી કરજો, પત્ર
લખતાં રહેશો. સંવત ૧૯ (માસ, પક્ષ, વાર, લખવાં)

શ્રીએ સ્વામીને લખવાનો પત્ર.

સ્વસ્તિશ્રી   મહાશુભસ્થાને પુન્યારાધે શીરોમણી સ્વામી-
નાથ.   જ્ઞેગશ્રી   લી. આજ્ઞાંકિત   ના દંડવત.
પ્રણામ અંગીકાર કરશે. પરમ કૃપાળુ પ્રભુની તથા આપની દયાથી
હું સુખમાં છું. આપની સુખાકારીનો મંગળ પત્ર અપાડ વદ ૮ નો
મને મળ્યો, તેથી આનંદ પામી છું, આશા રાખું છું કે જોઈ પ્રમાણે
સંભાળ લેશે.

અત્રે મને સર્વ પ્રકારે સુખ છે. આપે કરેલી સૂચના બરાબર
છે. તે પ્રમાણે હું અભ્યાસ આગળ ચલાવું છું, અત્રે નાનાં મોટાં
સર્વે આપને સંભારે છે, માટે કુરસદે પધારશે. સંવત ૧૯
(મામ, પક્ષ, તિથી, વાર લખવાં.)

દીકરીનો મા ઉપર કાગળ.

સ્વસ્તિશ્રી   મહાશુભસ્થાને પુન્યારાધે અનેક સરવે શુ-
ભોપમા લાયક ગંગા સ્વરૂપ માતાજી   એતાન શ્રી
થી લી. તમારી પુત્રી જ્ઞેન   ના દંડવત પ્રણામ માન્ય કરશે.
તમારા પ્રતાપથી હું તથા ધરનાં સર્વે માણસો સુખમાં છીએ. આપનો
સુખાકારીનો પત્ર નથી માટે મન ધણુંજ ઉદાસ રહે છે.

માજી, મોં આગળથી જરા અજગી ન કરતાં હતાં તે પુત્રીને
છેક વિસારી દેવી શું તમને ઘટે છે ? આશા છે કે આ કાગળ વાંચી
તુરત કાગળ લખશે.

આ. ભોગીલાલ ને ચમન સારા છે, જ્ઞેન ગાદી માંદીને માં-
દી રહેછે.

ધરમાંથી મારા સ્વામીએ, તથા નાનાં મોટાં સર્વેએ ખખર પૂછાવી છે; કાગળ લખશો. સંવત ૧૯૫ (માસ, પક્ષ, તિથિ, વાર, લખવાં.)

માનો દીકરી ઉપર કાગળ.

વાડાશીનોર તા. ૨-૮-૯૫.

બેન મહાકોર.

અમદાવાદ.

તમારો તા. ૨૮-૭-૯૫ નો કાર્ડ મળ્યો છે. વળી તેજ પ્રમાણે સુઆકારીનો કાગળ લખતાં રહેવું.

પ્રીય પુત્રી તમે પરદેશમાં અભ્યાસ કરવા ગયાં છો, ત્યાં આપણું કાંઈ નહિ માટે તમારા મડમ સાહેબની સલાહ પ્રમાણે ચાલવું. આપણા દેશની રીતભાતથી તે અજ્ઞાપ્તિ હોય તે બાબતમાં હિંદુ શિક્ષકોની સલાહ લેવી. ઊંચા શિક્ષણની સાથે સદ્ગુણો શીખવાનું એ ખરું ટેકાણું છે.

લી. તમારી માતા,

જયાગવરીના આશિર્વાદ વાંચવા.

ભાઈનો બહેન ઉપર.

અમદાવાદ. તા. ૩૧-૭-૯૨

સૌભાગ્યવંતી બહેન મણી કેશવલાલ.

નડિયાદ.

લાલમાં તમારો કાગળ નથી માટે લખશો. અત્રે સર્વે સુખ શાતામાં છે.

તમે ત્રણ વરસ થયાં આવ્યાં નથી તેથી તમારી ભાભી જન્મે છે, માટે એક વાર આવી જાઓ તો સાચું તમે જ્યારે આવવાનાં હો ત્યારે અમને લખશો કે ગાડી ઉપર લેવા આવીએ.

છોકરાંની સંભાળ રાખશો મારા બનેલીને કહેશો કે તેઓ કાગળ લખે તમારી સામુને મારા ઘટારત કહેશો.

લી. ભાઈ

ચુનીલાલ કેશવલાલના આશિર્વાદ.

(બહેનનો ભાઈ ઉપર કાગળ.)

કપડવણજી તા. ૨૫-૭-૯૫

મોટાભાઈ નારણલાલ જોડાભાઈ

અમદાવાદ.

તમારો કાગળ તા. ૨૦ મીનો લખેલો આવ્યો તે વાંચી આનંદ થયો છે, વળી એજ રીતે લખતા રહેશો.

અત્રે સર્વે ખુશીમાં છે. મારી સાસુજી જોડે વદ ૮ ને દિવસે નનત્રાએ ગયાં છે, તેથી મારાથી આવી શકાય એમ નથી. માટે ઘેરથી ખીજા કોઈને તેડવશો.

મારાં ભાભી પ્રસન્નને મારા આશિર્વાદ કહેશો. ચી. ડાહ્યાભાઈ મણીલાલ, મોહનલાલ ને ચંચીની ખબર લખશો. નાનુને રમાડશો.

લી. બહેન.

મહાકોરના યથાયોગ્ય.

બેનપણી ઉપરનો કાગળ.

સ્વસ્તિ શ્રી મહાસુભરથાને સર્વે શુભોપમા જોગ આપ્યાં
સૌભાગ્યવંતી બેન એતાન શ્રી થી
ભી. વિયોગી બેન ના પ્રણામ વાંચશો. અન્ને સર્વ કુશળ
છે અને તમારી કુશળતાનો પત્ર લખશો.

સખી ! નાનપણમાં બેગાં રમતાં જમતાં હતાં, તે આજે
એવાં તો જુદાં પડી ગયાં છીએ કે મળવું દુર્લભ થઇ પડ્યું છે.
બેન પ્રિયતમ અભ્યાસને માટે મુંઝાઇમાં રહે છે, પણ મારાં સા-
મુજી સારાં છે તેથી કશું જણાવું નથી. હેતુ ભાવ છે તેવોને તે
નો રાખશો. કાગળ લખતાં રહેજો. એજ વિનંતિ. સંવત ૧૯
(માસ, પક્ષ, તિથિ ને વાર લખવાં.)

બેનપણી ઉપર કાગળ ૨ જો. (ઉપરનો જવાબ.)

વહાલી બેન.

મુ.
તમારો (માસ, પક્ષ, તિથિ ને વારનો) લખેલો કાગળ મને મ-
ળ્યો છે. વાંચવાથી આનંદ થયો છે. એજ પ્રમાણે હમેશા પત્ર લખી
ઉપકારી કરશો.

પ્રિયતમ અભ્યાસ માટે મુંઝાઇમાં રહે છે તે તમને હાલ દુઃખ
છે ખરું, પણ ખરેખર જેતાં તે દુઃખ આગળ ઉપર સુખરૂપ થશે.

સાસરિયામાં દષ્ટાંત રૂપે થઈ, વિદ્યાની ખરી ખુશીની લોકને
ખુજ કરાવતી; એ આપણી વિદ્યાનું સાર્થક છે. ઉભય કુલની શોભા,
આપણી રહેણી કરણીમાં રહેલી છે તે તમે સારી પેઠે સમજો છો.
આવતા ચૈત્ર માસમાં મારા મગનભાઈનું લગ્ન લેવાનું છે, તે ઉપર હું

ખીયર જવાની છું. તમારાથી બને તો આવજો કે મેળાપ થાય.
 હેતુભાવ રાખો છો તેથી વિશેષ રાખજો. એજ. (તા. માસ ને સન)
 લી. તમારા વિયોગે દુઃખી
 ના પ્રણામ.

ધનામના મેળાવડાનું આમંત્રણ.

મહેરબાન સાહેબ.

ઉત્તર પ્રાંતના મે. કમીશનર સાહેબ બહાદુરના હાથથી તા.
 ને રોજ સાંજના વાગે નિશાળના મકાનમાં ધનામ વહેં-
 ચાવાનાં છે તે પ્રસંગે પધારવા તસ્દી લેશો. તા. ૧૭-૨-૬૭
 લી. સેવક.

ગિરધરલાલ ગોવર્ધનદાસ
 ના પ્રણામ.

પ્રોત્તમ.

(૧) ભલે પધાર્યાનું ગીત.	(૪) સંભાષણ
(૨) નિશાળનો વૃત્તાંત, (રિપોર્ટ)	(૫) રાજ્યગીત.
(૩) કીન્ડર્ગાર્ટન, કસરત, ગીત.	

મનોરાજન. ૨ જી.

૧ અમદાવાદમાં અભ્યાસ માટે રહેલો છોકરો, પોતાના બાપને
 લખી જણાવે કે આ સાલ પાસ થઈ વર્ગ ચઢ્યો છું. નવી ચોપડીઓ
 લેવી છે, માટે રૂ. ૫) મોકલાવો. તેનો કાગળ કેમ લખશો ?

૨ તમારાં માત પિતા જત્રાએ ગયાં છે, તેમના મંગાવવાથી
 રૂ. ૫૦) નો મનીઓર્ડર કર્યો. તેની તેમને કાશી ક્ષેત્રમાં ખર્ચર આપો.

૩ તમારી નાની બેનનું લગ્ન વૈશાખ શુદ્ધ ૩ ને ખુબવારનું છે, તેની કંકોત્રી તમારા કાકાને લખો.

૪ તમારા મિત્રને સુરત કાગળ લખો કે તમારે માટે “કરણ ઘેલો” નામની ચોપડી તરત તમારા ઉપર ખીડે,

૫ તમારા શેઠે આપેલા હુકમ પ્રમાણે, બજાર તેજ હોવાથી રેશમની પેટી પાંચ તમે ખરીદી શક્યા નથી તેનો કાગળ લખો.

૬ તમારી બેનને બાણીયો અવતર્યાની વધામણી, તમારા બનેલીને લખી જણાવો.

૭ એક વિધવા બ્રાહ્મણીને તેના જમાઇ ઉપર કાગળ લખી આપો. તે માંદી હોવાથી તેની દીકરીને તેડવા ગયેલા માણસ સાથે મોકલે.

૮ તમારા કાકાનો એકનો એક પુત્ર ગુજરી જવાથી તેને દિવાસાપત્ર લખો.

૯ તમારા ફળીઆમાં આગ લાગવાથી પા. રામદાસ આપુલનું બર બળી ગયું. બીજું નુકશાન થયું નથી. તે વખતે તમે કેટલા ગભરાયા હતા, તેની તમારા મોટા બાઇને પુતે બજાર આપો.

૧૦ એક સધવા પણ વૃદ્ધ સ્ત્રીનો સ્વામી મુંબાઈમાં રહે છે. માટે ફસલમાં દાણા બરવાને રૂ ૫૦) જોઈએ. તે કોને સાંથી લેવા તેનો કાગળ લખી આપો.

ભાગ ૩ જે.

હસ્તાવેજમાં લખવા જેવી બાબતો.

૧. સંવત, માસ, તિથિ, વાર, તારીખ, માહે, સન.

૨. દસ્તાવેજ લખાવી લેનારની અટક, નામ, ને રહેવાનું ઠેકાણું (કેટલાકમાં ઉમર, ગાત, કસબ) લખાય છે.

૩. દસ્તાવેજ લખી આપનારની અટક, નામ, ને રહેવાનું ઠેકાણું (કેટલાકમાં ઉમર, ગાત. કસબ) લખાય છે.

અંગાઉ ખતમાં.

અ રોકડા આપેલા કે હિસાબ કરી બાકી કાઢેલા રૂપિયાનો આંકડો, બાજનો દર અને મજમલે માસ એકનું બ્યાજ.

વ રૂપિયાને પેટે કાંઈ અવેજ હોય તો તે યા જમીન હોય તો લખવું.

ક રૂપિયા શી રીતે ભરે તે લખવું (હકતા છે કે જ્યારે ઘણી માગે ત્યારે.)

ગીરો તથા વેચાણ ખતમાં.

અ આપવાની મિલકત કઈ રીતે મળી છે (બાપીકી કે વારસામાં મળેલી) તે લખવું.

વ સ્થાવર મિલકત હોય તો ગામ, મહોલ્લો કે વગાનું નામ, તેના ખુંટ, માપ, સરકારમાં નોંધાએલો નંબર અને તાલુકો, જિલ્લો લખવાં.

ક જંગમ મિલકત હોય તો-તેનું વર્ણન (રૂપ, ડોળ વગેરે) લખવું.

ઢ મિલકત કેટલા રૂપિયા લઈ આપી તે, તથા કેવી સરને આપી (વેચાણ કે ગીરો) તે લખવું.

ઈ મિલકતની સાથે જૂના જે જે દસ્તાવેજ આપવામાં આવે તે જણાવવા.

ગીરો ખતમાં.

અ ફટલી મુદતને માટે દસ્તાવેજ કરેલો છે તે મુદત લખવી

૪ અસમાનીસુલતાનીએ કે ભાગે તૂટે કોણ જવાબદાર છે તે લખવું.
વેચાણ ખતમાં.

અ આપનારનો કોઈ પ્રકારનો હક રહે છે કે કેમ તે જણાવવું.
 ૬ આપેલી જમીનમાંથી કોઈ જડે તો તે ઉપર કોનો કેટલો
 હક છે તે લખવું.

૬ આપેલી મિલકતના હક જણાવવા (જેવા કે પાણીનો નીકાલ,
 જવા આવવાનો માર્ગ, જગર, કૂવો ને ઝાડ વગેરે ઉપર-
 ના હક).

ગણત ને ભાડાચીઠીમાં.

અ કેટલી મુદત માટે છે તે લખવું.

૬ કરાવું ક્યારે ભરે (દરમાસે કે દરવરસે)

૬ કબજે મુદત થયે બિન તકરારે સ્વાધીન કરે.

૪ દસ્તાવેજ લખતી વખતે લખી આપનારની તખીયત કેવી
 હતી તે લખવું.

૫ દસ્તાવેજ લખી આપનારનું મત, સહી અથવા નિશાન
 તેના હાથેજ કરાવવું.

૬ દસ્તાવેજના ખરાપણા માટે આખરદાર માણસની સાક્ષી-
 ઓ તથા લખીતંગની સાક્ષી કરાવવી.

દસ્તાવેજમાં આવતા કંઠણ શબ્દના અર્થ.

કરજાઉ—કોઈની પાસેથી બાજે લીધેલું નાણું.

આદેઅંગ—લખાવી લેનાર પહેલો માણસ.

હસ્તા ખરણુ દત્તા—હાથ દસકતથી લખી આપેલું દેવું.

જવ—જે જે કોઈ લખવું હોય તે જોડેનો સંબંધ.

અંગ ઉધાર—જાત તથા સાખ ઉપર લખાવી લઈ ધીરેહું નાણું.

જાત મિલકતથી — જાતથી તથા મીલકતથી.

બાલી વારસ—પરવશી કરનાર તથા મુવાપછી દોલતનો ભોગવટો કરનાર.

પમુદ્ધ—માગતાના પેટે જે નાણાં બરાચ તે.

તખીયત બહાલ—શરીરની હુશીઆરી.

એકામત એકાજત—ઘણાંમતાં કરનાર પૈકી એક જણ.

આપના બોલ—આપનું બોલેહું.

કાંધાખત—હપતા કરી ખત લખવું તે.

સાનખત—અવેજમાં આપેલી ચીજ બાબતનો લેખ.

ખુંટ—હદ, ચતુર સીમા.

ઉપર દળ—જમીન ઉપરની ભીંતો તથા કાટમાળ.

ચાલચોક—ફરવા હરવાનો રસ્તો તથા ધર આગળની છૂટી જમીન.

રીવીઝનસરવાઇ—સરકારે ફરીથી જમીન માપેલી તે.

કાલવેરી—કાળી. (ભેસના રંગનું નામ)

અંગાઉ—શરીર ઉપર.

વર્ષે—વરસમાં.

વાસ્તેવંગ—રહેવાશી.

પારસાત—પાછલના.

જોગ—સામા.

લી.—લખી આપનાર.

મજમલે—એકઠા, એકંદર.

બાધા—બાંધ્યા, એકઠા.

વિગતવાર—બાબતવાર.

પાવતી—પહોંચ.

ચાતે—નાતે.

કસબ—ધંધા.

બ્યાજવરા—બ્યાજવગેરે ધીરધાર.

મજકુર—ઉપર બતાવેહું.

દેવધર્મ—પોતાનો ધર્મ.

અત્ર—અહીંઆં.

મતુ—સહી.

તત્ર—ત્યાં.

શાખ—શાહેદી.

ખડે—ખંધ રહે, અટકે.

સાનમાં—અવેજમાં અથવા સાટે.

સદરહુ—ઉપર જણાવેહું.

દીલસાખીતી—સાફ દીલથી.

શેરી—ફળાયું.

રાજમાર્ગ—ધોરી રસ્તો.

મુજબ—રીતે, પ્રમાણે.

ગીરો—ધરાણિયું.

અલાખો—હક, સંબંધ, દાવો.

સનંદયું—સનંદ મળેલું.

વિદિત—વેચાણ.

નિક્ષિત—વહેમ વિનાનું.

સાંથ—ગણોત, ખેતરનું બાકું.

ભાડાચીઠી—ભાડે આપેલાનો દસ્તાવેજ.

ફારગતી—કોઈ પણ સંબંધથી છુટવાનો લેખ.

વીલ—વ્યવસ્થાપત.

જમફ—ધડપણ.

વ્યવસ્થા—ઘટતી ગોઠવણ, ખંદોબસ્ત.

સ્થાવર મિલકત-સ્થિર મિલકત-બીજે ઠેકાણે લઈ ન જવાય તેવી મિલકત.

જંગમ મિલકત—ઉપાડી શકાય તેવી દોલત.

કરાર } કબુલાત કર્યા બાબતનો લેખ.
ઠરાવ }

લલામણ.

સ્વસ્તિથી

નોગશ્રી

જત અત્રેથી પા.

મહાશુભસ્થાને સર્વે શુભોપમાં લાયક શા.

લી. શા.

ના જોગોપાળ વાંચજો.

તમારી તરફથી આવ્યા છે, તેમને જ.

૩૨ પડે તો ૩ સુધી અમારે ખાતે લખીને આપજો ને તેની પહોંચ લખાવી લઈ અમારા ઉપર ખીડજો. તેની પાંધાગી આજથી દિન સુધીની છે. તે પછી લેવા આવે તો અમારો જવાબ મંગાવીને આપજો. સંવત ૧૯૫ (માસ, પક્ષ, તિથિ ને ચાર લખવાં.)

લી. પરી.

જત આ હુંડી શિકારી નાણું આપવું.

હુંડી. (નામજોગી.)

સ્વસ્તિ શ્રી

બંદરે મહાશુભસ્થાને પૂજ્યારામે પરી શ્રી

પંચ પરી.

એતાનથી

લી. પરી.

ના જોગોપાલ

વાંચવું. જત અત્રેથી રાખ્યા. પંખા.

પાસેથી ૩૨૫૦) અંક

બસેને પચાસ નીમે રૂપિયા એકસા પચીસથી બમણા પુરા રોકડ

મુંબઈગરા લીધા છે તેની મુદત હુંડી પહોંચ્યા પછી દિન વળતાની નામે

શા. કાળીદાસ ભગવાનદાસ જોગ આપવું. નિશાની એ જે કાગળ

મધે લખીયું. સંવત ૧૯૫ ના (માસ, પક્ષ, તિથિ, વાર, લખવાં).

લી શા. હગનલાલ દામોદરના જોગોપાળ વાંચવું.

નીમ રૂપિયા સાડીબાસઠથી ચારવળા

અઢીએ પુરા કરી આપવું.

૨૫૦

અંગાડી (કરજાડી) ખત.

સંવત ૧૯૪૭ ના વર્ષે અપાડ શુદ્ધ ૫ ને વાર

ના.

માઠે

સને ૧૯૯૧ ના અંગ્રેજી દિને, આદે અંગ ગામ પારેજન

* સાહ જોગી હુંડીમાં “નામે સાહ જોગ રૂપિયા હુંડીની રીતના ગર્થ હામ ઠેકાણું ચોકસ કરીને આપવું” આમ લખવું.

વાસ્તેવંગ, શા. પરસોતમદાસ હરજીવનદાસ. પારસાત જોગ લી. ^૧
 એક ગામ વાસ્તેવંગ પા. નાથાભાઈ જેઠાભાઈ, ^૨ હરતાખરાણ દત-
 વાજત અંગડિધાર ૩૫૦) અંકે પચાસ પૂરા રોકડા મુંબાઇગરા
 લીધા છે તે દેવા. તેનું વાજ માસ એકે રૂપિયા એકે દોકડો દોઢ
 છૂટો ચઢે. મજમલે માસ એકના દોકડા પંચોતેર બાધા ચઢે તે દેવા. ^૩
 આ ખતમાં લખેલા રૂપિયા તથા તેના વાજના રૂપિયા, દીવાળી
 બાકીના હિસાબે ગણીને ન્યારે તમે માગો ત્યારે આપીએ. ગામ
 પરગામ તથા દેશપરદેશ આપીએ, અમારી જનતમિલકતથી તથા
 વાલીવારથી પૂરા કરી આપીએ.

આ ખતને પેટે જે કંઈ વસુલ આપીએ, અગર કોઈ પાસે
 અપાવીએ તો આ ખતમાં વસુલ ભરાવીને અગર જુદી પાવતી
 લખતે આપીએ. આ ખત અમોએ અમારી રાજગુશીથી તથા ત-
 બીયત બહાલથી લખી આપ્યું છે તે અમારે કબુલ મંજુર છે.

અત્ર.

મનુ.

તત્ર.

શાખ.

૧ પા. નાથાભાઈ જેઠાભાઈનું

૧ શા. પ્રેમચંદ કરમચંદ શાખ

મનુ. દા. પોતાના.

ધણી બે હજુર દા. પોતાના.

૧ લી. ભટ હગન કીરપારામ.

૧. બીજું ગામ હોય તો જોજો

તાલુકે

વાસ્તેવંગ

એમ લખવું.

૨. લખી આપનાર વધારે હોય તો, તથા પા.

જણુ

એ અગર જોટલા હોય તે લખવા.

૩. વધારે લખીઆપનાર હોય તો વધારવું “ એકામત એકા-
 જત દેવા. ”

અંગાડિ ખત ર જી.

સંવત ૧૯૪૭ ના વર્ષે અપાડ વદી ૬ વાર તા.
માહે સને ૧૮૯૧ ના અંગ્રેજી દિને, આદેઅંગ શા. મો-
તીલાલ ત્રિજભુખાણુદાસ જ્ઞાતે દશાશ્રીમાળી વાણિયા, કસબ વ્યાજ-
સનો. રહેવાશી શહેર અમદાવાદમાં અંગપોળમાં પાડાપોળના. પારસાત
વેગ લી. શા. મનસુખ મગનલાલ જ્ઞાતે વિશાખોરવાડ વાણિયા,
કસબ ગુમાસ્તીનો, રહેવાશી મજકુર શહેરમાં શાહાપુર ચકલામાં મં-
ગળ પારેખના ખાંચાના. હસ્તાક્ષર દત્તવાજત-અંગાડિવાર ૩૧૨૫.)
અંકે એકસોતે પચીસ રૂપિયા રોકડા મુંબાઇગરા લીધા છે તે દેવા.
તેનું વ્યાજ માસ એકે રૂપિયા એકે દોકડા પોણા લેખે ચઢે, મજ-
મલે માસ એકના દોકડા પોણી ચોરાણું ચઢે તે દેવા.

આ ખતમાં લખેલા રૂપિયાનું વ્યાજ, દીવાળી બાકીના હિસાબે
અધિક માસ સુદમાં ગણીને આપીએ મુદત તથા વ્યાજના રૂપિયા
ન્યારે ધણી માગે ત્યારે ગામ પરગામ, દેશપરદેશ, અમારી જાત
મિત્રકતથી તથા વાલીવારસથી પુરા કરી આપીએ. આ ખત સિવાય
બીજું ખત સંવત ૧૯૪૬ ના જોઠે શુદી ૫ ને દિને લખી આપ્યું
છે તે ખરું છે. તે દેવું આ દેવાથી જુદું છે. આ ખત અમે-
એ અમારી રાજખુશીથી તથા અક્ષત હુંશિયારીથી લખી આપ્યું
છે, તે અમે અમારા દેવ ધર્મ સાથે પાળીએ સહી. લી. શા. હગનલાલ
ઝવેરચંદ ધણી બેહજુર લખ્યું છે.

અત્ર. મતુ. તત્ર શાખ.
૧ શા. મનસુખ મગનલાલ ૧ શા. સુનીલાલ ઝવેરચંદની શાખ.
મતુ. દા. પોતાના. દા. પોતાના. ધણી બે હજુર.

કાંધાખત.

સંવત ૧૯૪૭ ના વર્ષે શ્રાવણ સુદ ૧૦ ને વાર તા. ૦
 માંદે સને ૧૮૯ ના અગ્રેજ દિને આદે અંગ શા.
 પાનાચંદ હકમચંદ રહેવાશી મોળે અક્ષીંદ્રા તાલુકે માતરના ગામ-
 ના. પારસાત જોગ લી. એકગામ વાસ્તેવંગ ઠકર. વનમાળી ગીર-
 ધર. હસ્તાખરણુ દત્તવા જત, અંગઉધાર ૩ ૧૯૦) અંકે રૂપિયા
 એકસોને નેવું, પાછલા ખત તથા ખાતાનો હિસાબ કરી આજરોને
 નક્કી કર્યા તે દેવા તેનાં કાંધાં નીચે મુજબ કર્યાછે. તે પ્રમાણે ચંદે
 ચંદયા કાંધાના રૂપિયા તમને આપીએ સહી કાંધું ખડે તો માસ
 એકે રૂપિયા એકે દોકડો સવા છૂટો ચંદે, તે ભરી પુરી આપીએ.
 કાંધાની વિગત નીચે મુજબ.

૩ ૭૫). અંકે પંચોતેર રૂપિયા. સંવત ૧૯૪૮ ના ચૈત્ર શુદ્ધી ૨.

૩ ૭૫). અંકે પંચોતેર રૂપિયા સંવત ૧૯૪૯ના ચૈત્ર શુદ્ધી ૨.

૩ ૪૦ અંકે ચાળીસ રૂપિયા. સંવત ૧૯૫૦ ના માગસર શુદ્ધી ૧૫

ઉપર મુજબ કાંધાં કર્યાં છે તેના તથા કાંધું ખડે વ્યાજના જે
 રૂપિયા થાય *તે અમો અમારી જાત મિલકતથી તથા વાલીવાર-
 સથી, ગામ પરગામ પુરા કરી આપીએ.

આ ખતને પેટે જે કાંધ વસુલ આપીએ અપાવીએ તે આ
 ખતમાં વસુલ ભરાવીને અગર જુદી પાવતી લખને આપીએ આ
 ખત અમોએ અમારી રાજખુશીથી, તથા દીલ સાખીતીથી, લખી

*જમાન હોયતો આટલેથી લખવું કે—તેના જમાન વ્યાસ.

થયા છીએ, તે તે આપે અપાવે છૂટીએ. આ રૂપિ-
 યા અમારી જાત મિલકતથી તથા વાલી વારસથી, ગામ પરગામ,
 એકાગતે એકાજત આપીએ.

આપ્યું છે તે બાપના બોલ સાથે પાળીએ. સી. શા. મગનલાલ હરખચંદ.
 અત્ર. મતુ. તત્ર શાખ.
 ૧ હકર. વનમાળી ગીરધરનું મતુ, ૧ પા. માનચંદ મોરારદાસની
 દા. પોતાના. શાખ. દા. પોતે.
 (જમાનીદાર હોય તો તેણે મતુ ૧ શા. ગજાખચંદ હરચંદની
 આ જગોએ કરવું.) શાખ. દા. પોતે.

કાંધાખત ૨ બું.

સંવત ૧૯૪૭ ના વર્ષે આવણી શુદ્ધ ૨ ને વાર
 તા. માહિ સને ૧૮૯૦ ના અંગ્રેજી દિને. શા.
 નરોત્તમ ખેમચંદ. રહેવાશી મોજે માતર તાલુકે આમોદના ગામના.
 પાદસાત જોગ લી. પગી વસ્તાજી ઝુમાજી રહેવાશી મજકુર તાલુકાના
 તેલોદ ગામના. જત તમારી પાસેથી ૩૪૦). અંકે રૂપિયા આળીશ
 પુરા રોકડા મુબાઇગરા અમારા ગામના પટેલ અબુભાઇ વિકૃલભાઇની
 ભેંસ લેવાને લીધા છે તે, તથા કાંધાના ચઢવાના ૩. ૪) મળી, કુલ
 રૂપિયા ચુવાળીશ દેવા. તેનાં કાંધા એવી રીતે કર્યાં છે કે આજ દિ-
 નથી દર માસે રૂપિયા ચાર અમો તમારે ત્યાં ભરીએ ને માસ
 અગીઆરે પુરા કરી આપીએ, જો કાંધાં ન ભરીએ તો સંવત
 ૧૯૪૮ ના પોષ વદી ૨ ને દિને સામઠા રૂપિયા આપીએ રૂપિયા ખંડે
 તો રૂપિયા એકે માસ એકે દોકડા સવા લેખે વ્યાજ ગણી આપીએ.
 આ નાણાં અતે વ્યાજની સાનમાં અમારી સદરહુ ભેંસ કે જે રંગે
 કાળવેરી છે, તે લખી આપી છે તમારા રૂપિયાં, સાનમાં લખેલી
 મિલકતથી, તથા અમારી જત મિલકતથી કે વાલીવારસથી વસુલ
 કરી દ્યો. કાંધાના જે રૂપિયા ભરીએ તે, આ ખતમાં વસુલ કરા-

વીને આપીએ. આ ખત અમારી રાજ ખુશીથી તથા દીલ સાખી-
તીથી લખી આપ્યું છે, તે અમારે કમુલ મંજુર છે. લી. ઠકર ભગ-
વાન બહેચર ઘણી બે હજુર લખ્યું છે.

અત્ર. મતુ. તત્ર. શાખ.

૧ પગી વસ્તાજી જુમાજીનું મતુ. ૧ પા. તરભોવન હીરાદાસની
દા. ષંડયા. નરોત્તમ નેશંકરના. શાખ. દા. પોતે.
મતુ ઘણીના કહ્યાથી કયું છે. ૧ શા. હીમચંદ નાનચંદની
શાખ. દા. પોતે.

શાનખત.

સંવત ૧૯૪૭ ના વર્ષે આવણ વદી ૨ ને વાર તા.
માહે સને ૧૮૯૧ના અંગ્રેજી દિને. આદેઅંગ મોને બારેજન
તાલુકે દસકોઈ વાસ્તેવંગ. પા. અણુભાઈ જીજીભાઈ પારસાત મેંગ
લી. એક ગામ વાસ્તેવંગ પા. નરોત્તમ રણછોડભાઈ. જત તમારે
ત્યાંથી ૩.૧૯૯) અંકે રૂપિયા એકસો નવાણું પુરા મુંબાઈગરા
રોકડા લીધા છે. તેનું વ્યાજ માસ એકે રૂપિયા એકે દોકડા ના
લેખે ચઢે, મજમલે માસ એકના દોકડા એકસો સવા ઓગણપચાસ
બધા ચઢે, તે ભરી આપીએ.

આ ખતના રૂપિયા તથા તેના વ્યાજની સાનમાં અમારા બા-
પુકી મિલકતમાંનું ઘર નં. ૧) મજકુર ગામમાં વાસણદાની શેરી-
માંનું જેમાં અમો રહીએ છીએ તે, તમેને લખી આપ્યું છે. તેના
ખુંટની વિગત.

પૂર્વ દિશામાં, આ ઘરનું બારણું આ ઘરના તાબાની માંડવીમાં
પડે છે. પશ્ચિમ દિશાએ, આ ઘરની પુછીત છે તે પા. મોહનભાઈ

મથુરભાઈના આંગણાની છૂટી જમીનમાં પડે છે. ઉત્તર દિશાએ, આ ઘરનો કરો પા. વેરીભાઈ મકનદાસના ઘરની સાથે સહિયારો છે. દક્ષિણ દિશાએ આ ઘરનો કરો છે તે આગવો છે; અને તે પા. દાશભાઈ વદાલદાસના ઘરમાં પડે છે.

આ રીતે ખુંટ ચાર વચ્ચું ઘર, અમોએ તમોને સાનમાં આપ્યું છે આ ઘર તમારું મન મનાવ્યા સિવાય અમારાથી કોઈને ત્યાં ગીરો કે વેચાણ અપાય નહિ. આ ખતના રૂપિયા, સાનમાં લખેલી મિલકતમાંથી વસુલ ન થાય તો, અમારી જાત મિલકતથી તથા વાલી વારસથી પુરા કરી આપીએ સહી. આ ખતને પેટે જે વસુલ આપીએ અપાવીએ તે આ ખતમાં વસુલ ભરાવીને, અગર જુદી પાવતી લઈને આપીએ. આ ખત અમારી રાજી ખુશીથી તથા અક્કલ હુશિયારીથી લખી આપ્યું છે, તે કબુલ મંજુર છે. લી. તલાટી દરી-વક્તબ પરબુદાસ ધણી જે હજુર લખ્યું છે.

અત્ર મથુ. તત્ર શાખ.
૧ પા. નરોત્તમ રણછોડભાઈનું
મથુ દા. પોતાના.

૧ શા. નગીનદાસ ગીરધર
શાખ. ધણી જે હજુર.

ગીરો ખત.

સંવત ૧૯૪૮ ના વર્ષે ચૈત્ર શુદ્ધ ૩ ને શુક્રવાર તા. ૧૫ મી માહે એપ્રિલ સને ૧૯૯૨ ના દિને. પા. મોહનલાલ પરબુદાસ રહેવાશી મોજે નરોડા તા. દસકોઈના ગામના. જોગ લી. પા. મોતીલાલ વરજભાઈ રહેવાશી મોજે હાંસોલ પ્રગણે મજકુરના ગામના. જાત અમારી આપીટી મિલકતનું ખેતર નંગ ૧. મોજે નરોડા તા. દસકોઈના જીલ્લાડુકડી તથા પેટાડુકડી અમદાવાદના ગામની સીમમાં

સરવૈ નંગર ૮૨૦ એકર ૮-૬ ચુંકાનું, તે મધ્યેથી અમારા ભાગનું એકર ૪-૩ ચુંકાનું સનંદિયું. કીતે બાવાવાળું. તે ખેતરમાં પ્રથમ અમારા બાપ વાવેતર કરતા ને હાલમાં અમો વાવેતર કરીએ છીએ તે અમારા તાબા કબજાનું તેના ખુંટની વીગત.

પૂર્વે—ગોર વહાલાભાઈ શંભુરામનું ખેતર છે. પશ્ચિમે—પા. કાળીદાસ ગીરધરદાસનું ખેતર છે, ઉત્તરે—વ્યાસ નગનાથ પુરષોત્તમનું ખેતર છે. દક્ષિણે—મોરી રાસજી જેઠુંજીનું ખેતર છે.

એ રીતે ખુંટ ચાર વચ્ચું ખેતર, તેમાં દક્ષિણ દિશાને છેડે મહુડા નંગ ૨ છે તે સુદ્ધાંતનું અમોએ તમોને ગીરો આપ્યું છે. તેના ઉપર અમોએ ૩ ૨૦૦) અંકે બસેં રૂપિયા મુંબાઈગરા લીધા છે. તેની અવધ વરસ પાંચની કરી છે, મૃદત પુરી થયે રૂપિયાઆપે ખેતર છોડે. ત્યાં સુધી રૂપિયાનું બાજ નહિ, ને ખેતરનું દાણ નહિ આ ખેતર તમો ખેડો ખેડાવો અગર આડગીરો મૂકો, તેમાં અમો હરકત કરીએ નહિ. જાડની જે રોલ આવે તેપણ તમે દ્યો દૈવયોગથી જાડ પડે, તો તેની જે કીમત બપજો તે તમારા ગીરોખતને પેટે જમે કરો. આ ખેતરનો સરકાર હક ભરવાનો હવેથી તમારે શીર છે. આ ખેતર ઉપર અમારો કોઇ કરજદાર, હીરસેદાર, વગેરે દાવો ચલાવો કરે, તેનો જવાબ અમો તથા અમારા વાલી વારસો દઇએ. આ ખેતરનો રસ્તો દક્ષિણ તરફના છેડે થઇને જવા નો છે. આ ગીરોખત અમારી રાજ ખુશીથી તથા અકકલ હુશિયારીથી ને દિલ સાળીતીથી લખી આપ્યું છે, તે કમુલ મંજૂર છે. લી. ભટ છગનલાલ કીરપારામ ધણી જે હજુર લખ્યું છે.

૧ અત્ર મતું
પા. મોતીલાલ વરજભાઈનું મતું.
દા. પોતાના.

૧ તત્ર સાખ.
૧ પરીખ. અમરસી નંદલાલની
સાખ. દા. પોતાના.
૧ વ્યાસ. વીઠલ વનમાળીની સાખ
દા. પોતાના.

ગીરો ખત ૨ જી.

સંવત ૧૮૫૧ ના વર્ષે જેઠ સુદ ૧૧ ને વાર ભોમે તા.

માહે સને ૧૮૫૨ અગ્રેજ દિને. શા. જમનાદાસ હગનલાલ. રહેવાશી શહેર અમદાવાદમાં ઢાળની પોળના. જોગ લી. શા. નગીનદાસ તારાચંદ કસળ દોસીવાણિયાનો, રહેવાશી શહેર અમદાવાદમાં માંડવીની પોળમાં વીંછીની પોળના. જત અમારું બાપીકું ઘર ૧), અમારા કમજા ભોગવટાનું, શહેર અમદાવાદ તાલુકે દસ્ક્રોઈ જીલ્લા ટુંકડી તથા પેટા ટુંકડી અમદાવાદમાં આસ્ટોડિયા ચકલામાં ઉત્તર દિશાએ, માંડવીની પોળના જવાના રાજ્યમાર્ગથી પશ્ચિમ દીશાએ, વીંછીની પોળમાં મહોલાના માર્ગથી ઉત્તરદિશામાં ફૂવા પાસેનું દક્ષિણ ભિમુખનું. તે ઘરમાં પ્રથમ અમારા બાપ રહેતા હતા ને હાલમાં અમે રહીએ છીએ. તેના ખુંટની વિગત.

દક્ષિણ દિશાએ, આ ઘરનું બારણું મહોલાના માર્ગમાં પડે છે. ઉત્તર દિશાની પછીત મગનલાલ તારાચંદના ઘરમાં પડે છે. પૂર્વ દિશાનો કરો શા. કાળીદાસ નાગરદાસના ઘરના કરા સાથે સહીઆરો આવેલો છે. પશ્ચિમ દિશાનો કરો, ચોકડામાં પડે છે, તે આગવો છે તે કરે એક બારી છે. આ ઘરના બારણા આગળ એ ઝોટલા છે, અને વચમાં પગથીઆં છે ને ઝોટલા નીચે બાળદૂવો છે.

એ રીતે ચાર ખુંટ વાળું ઘર ઉત્તર દક્ષિણ લાંબું ગજ ૨૦ તથા ઝોટલો ગજ ૧૧ મળી એકંદર લાંબું ગજ ૨૧. પૂર્વ પશ્ચિમ પહોળું ગજ ૮. ઝોટલા નીચે ગજ ૧૧૧ સમચોરસની બાળકુંડી છે તે ઘર ચોરડો પરસાળ વાળું મેડા જડીત છે તે મેડાની બારીઓ રસ્તામાં પડે છે અને મેડા ઉપર ત્રીજોમાળ છે, તે ઉપર એ ઢાળીયું છાપર છે. તેનાં નેવ દક્ષિણ ઉત્તર ચૂએ છે એ રીતનું ઘર અસલ હદ મુજબનું* તમોતે

*વેચાણ ખતમાં લખવું કે—અમોએ તમોતે ૩.

) અંક

૩૩૯૯) અંકે રૂપિયા ત્રણસેને નવાણું રોકડા મુંબાઈગિરા લઈને કમળ સાથે ગીરો આપ્યું છે. તેની અવધ વરસ આઈની કરીછે. રૂપિયાનું બ્યાજ નહીં ને ધરનું ભાડું નહી. અવધ પુરી થએ રૂપિયા આપે ધર છૂટે. તે ધરમાં પડે આપડે તો અમો નગીનદાસ તારાચંદ દુરસ્ત કરાવી આપીએ. ને તમારે દુરસ્ત કરાવી લેવું પડે તો તેનું થયેલું ખર્ચ અમે તરતે મંજૂરે આપીએ. આ ગીરો ખત અમે અમારી રાજીખુશીથી તથા અકકલ હુશીઆરીથી લખી આપ્યું છે તે અમારે કમુલ

રૂપિયા રોકડા મુંબાઈગિરા લઈને અબ્રમ કુલ ન દાવા વેચાણ આપ્યું છે. પતાળથી તે આકાશ સુધી કાઢમાળ સાથે અમારા તમામ હકો સહીત તમોને વેચાણ આપ્યું છે. હવેથી આ ધરમાં તમો વસો વસાવો ભાડે આપો કે તમારૂં દિલ ચાહે તે કરો તેમાં અમારો તથા અમારા વાલી વારસ વગેરેનો કોઈ પ્રકારનો દાવો અલાખો નથી.

આ ધરમાંથી નવેનીધ અષ્ટમારીધ જે કાંઈ જડે તે તમારૂં છે. આ ધરનો ભાગ પંચના વાડામાં તથા ખારા પાણીના કુવામાં છે, તે તમો પંચની દસ્તુરી આપીને ભોગવો.

આ ધર શા. પાસેથી, અમારા વડીલોએ વેચાણ લીધેલું તેનું વેચાણ ખત, તથા ફારસી દસ્તાવેજ અને સનંદ તમોને આપીછે. આ ધર વિશે કંઈ વાંધો જાહે તો તમારી પાસેથી લીધેલા રૂપિયાનો અમો તથા અમારા વાલીવારસ જે હોય તે તમોને ભરી આપીએ.

આ વેચાણ ખત અમોએ અમારી રાજીખુશીથી તથા અકકલ હુશિયારીથી લખી આપ્યુંછે. તે અમારે તથા અમારા વાલીવારસોને કમુલ મંજૂર છે (મતુ તથા શાખ કરાવવી.)

ગંજુર છે લી. શા. મોતીલાલ જીવણદાસ ધણી બે હજુર લખ્યું છે.
અત્ર. મતુ. તત્ર શાખ.

શા. નગીનદાસ તારાચંદનું મતુ ૧ પા. ગલાખ ભાઈજીદાસની
દા. પોતાના. શાખ. દા. પોતે.

૧ પા. જેઠાભાઈ કલ્યાણદાસની
શાખ દા. પોતે.

વેચાણ ખત.

સંવત ૧૯૪૮ ના વર્ષે ચૈત્ર શુદ્ધ ૭ ને વાર. તા.

માહે સને ૧૮૯૨ ના અંગ્રેજી દિને. પા. ગીરધર માનદાસ.
જાતે લેઉવા કણુખી, કસબ ખેતીનો, રહેવાશી મોજે ઉવારસદ તા.
દસકોઇના ગામના. પારસાત જોગ લી. શા. આશાભાઈ હરજીવનદાસ
જાતે દશા પોરવાડ વાણીઆ, કસબ, ધીરધારનો, રહેવાશી મજકુર
ગામના. જત અમારું ખેતર નંગ ૧. નામે ભાટીયું. મોજે ઉવારસદ
તાલુકે દસકોઇ જીલ્લા ટુકડી તથા પેટાટુકડી અમદાવાદના ગામની
સીમમાંનું. અમારા કબજા ભોગવટામાંનું. રીવીઝન સરવાઇ નંબર
૬૦૫ વાળુ, એકર ૨-૬-ગુંઠાનું. અમારા પિતા હરજીવનદાસ કાળી-
દાસના નામ ઉપર સરકારી દફતરમાં ચાલે છે. તેના ખુંટની વીગત.

ઉત્તર—પા. મોરાજી કહાનજીનું ખેતરછે પૂર્વે—ભટ. ગંગાશંકર
અનોપરામનું પસાયતાવાળું ખેતર છે. તથા શા. સુનીલાલ પ્રેમચંદનું
ખેતર છે. દક્ષિણે—પડતર તલાવડીની જમીન છે. પશ્ચિમે—નાળીયુંછે.

તેમાં કુત્રો નામે રામસંગવાળો તેના પાણીના ભાગ સુદ્ધાંત;
તથા ખીજડીનું ઝાડ નંગ ૧ તથા પોરડીઓનાં ઝાડ ૨ એ રીતનાં
ઝાડ સુદ્ધાંત. ઝાડ, ખીડ, વાડ કાંટા, છેડા પાળીસમેત અમોએ તમોને

અભ્રમકુલ ના દાવે અઘાટ વેચાણુ ૩૩૦૦) અંકે રૂપિયા ત્રણસે મું-
આઈ ગરામાં આપ્યું છે. આજથી આ ખેતર તમારા કળ્પજમાં આ-
પ્યું છે તેમાં તમે તથા તમારા પુત્ર પુત્રાદિક સુખેથી વાવેતર કરો
અગર કરાવો ને જાડ પાન સુધાંત લ્યો, તેમાં અમે તથા અમાર
વાલી વારસો હરકત કરીએ નહિ. આ ખેતરનો સરકાર હક હવેથી
તમે ભરો. આ મિલકત ઉપર કોઈ પણ માણસ કોઈ પ્રકારની હ-
રકત કરે તો તેનો જવાબ અમે તથા અમારા વાલી વારસો દઇએ
આ ખેતર તમારે નામે ચઢાવી આપીએ. આ વેચાણુ ખત અમે
અમારી રાજી ખુશીથી તથા અકક્કલ હુંશિયારીથી લખી આપ્યું છે.
તે અમારે કમ્બુલ મંજુર છે. લી. જોશી. રેવાશંકર ઉમેદરામ ધણી
ખે હજુર લખ્યું છે.

૧ અત્ર. મતુ. ૧ તત્ર. શાખ.

૧ શા. આશાભાઈ હરજીવનદાસનું ૧ પા. વિકૃત વનમાળીની શાખ.

મતુ. દા. પોતાના. દા. પોતે.

૧ શા. હરજીવન દલીચંદનીશાખ.
દા. પોતે.

વીલ (વસીયત નામું.)

હું પટેલ અમથાભાઈ જેઠાભાઈ ધર્મે હીંદુ, જાતના લેકિયા પા-
દીદાર, ઉમર આશરે વરસ ૬૦ ની, કસળ ખેતીનો, રહેવાશી મોજે
હુંસપરા તાલુકે દસકોઇના ગામના, આ દુનિયામાં ક્ષણભંગુર દેહનો
મને ભરૂંસો પડતો નથી ને હું જઈશ અવસ્થાનો થયેલોહું. મારે ક-
રજનમાં દીકરો નથી. પણ બે દીકરીઓ છે. ને મારી સ્ત્રી નામે જવેર
છે. મારો અડીને એટલે હુંકી પહેડીનો પીત્રાઈ નથી તેથી મારા ગુજ-

યા પછી મારી મિલકતનો ખિગાડ ન થાય માટે નીચે લખ્યા મુજબ વ્યવસ્થા કરવા સાર આ વસીઅતનામું મારા સાવધપણામાં કંઈકું. તેની વિગત.

હુંસપરા તાલુકે દસઢોઈ જીલ્લા દુકડી અમદાવાદના ગામમાં ઘર, તથા સીમમાં ખેતરો ને ઝાડ છે તેની વિગત.

ઘર નંગ ૨ જોડા જોડનાં જોમાં અમો રહીએ છીએ, તેના ખુંટ-ની વિગત. આ બંને ઘરનાં બારણાં ઉત્તર દિશાનાં, આ બંને ઘરના તાબાની માંડવીમાં પડે છે તે માંડવીઓ આગળ આ ઘરના તાબાની દોર બાંધવાની છૂટી જમીન છે, ને પછી માર્ગ છે. તથા બંને ઘરની પછીનો દક્ષિણ દિશાના રાજમાર્ગમાં પડે છે પૂર્વ દિશાનો કરો. પા. જોકલ ધર્મદાસના ઘર સાથે સહીઆરો છે પશ્ચિમ દિશાનો કરો. પા. પુત્તધર્મદાસના ઘર સાથે સહીઆરો છે એ રીતે ખુંટ ચાર વચલાં ઘર બે જોડા જોડનાં ચાલ ચોક અસલ હદ મુજબ, જમીન ઉપર દળ સુધાંતનાં.

ખેતર નંગ ૧ સરવાઈ નંબર ૨. નું એકર ૩-૨ ગુંડાનું સરકારી ખેડ હકતું કીતે વાડીયું તેના ખુંટ આ ખેતરની પૂર્વ દિશાએ ખાંટ બહેચર નથુની ખેડ હકતું ખેતર છે પશ્ચિમ દિશાએ નીચે લખેલું સરવાઈ નંબર ૨૨ નું અમારું ખેતર છે. તથા ઉત્તર દિશાએ ખાંટ બહેચર નથુજીનું ખેતર છે. ને દક્ષિણ દિશાએ જમાદાર કાસમ અલીનું ખેતર છે. એ રીતે ખુંટ ચાર વચલાં ખેતર તેમાં લીંબડીઓનાં ઝાડ નંગ ૫ અમારા ઉછેરનાં છે તે સુધાંતનું.

ખેતર બીજું સરવાઈ નંબર ૨૨ નું એકર ૬-૯ ગુંડાનું સરકારી ખેડ હકતું કીતે સડકવાળું તેવા ખુંટ આ ખેતરની પૂર્વ દિશાએ ઉપર લખેલા સરવાઈ નંબર ૨૦ નું અમારું ખેતર તથા જમાદાર કાસમ અલીનું ખેતર છે પશ્ચિમ દિશાએ રાજ માર્ગનું નાળીયું છે, ઉત્તર દિશાએ સડક છે તથા દક્ષિણ દિશાએ જમાદાર કાસમ અલીનું ખેતર છે. એ રીતે ખુંટ ચાર વચલાં ખેતર તેમાં કંડેલ થાળા સુધાંતનો કૂવો છે, તથા તે ખેતરમાં આંબાનાં ઝાડ ૬ સમેતનું.

જામ મિલકતમાં સોનાં રૂપાના દાગીના આશરે રૂ ૨૦૦)ની કીમતના તથા તાંબા પીતળનાં વાસણ મણ ૪) ને આશરે આજની પીઠે રૂ ૫૦) ની કીમતનાં તથા ગાંડું રૂ ૪૦)નું તથા હળ વગેરે ખેતીનાં ઓખર રૂ ૨૦) નાં અને પરચુરણ ધરવાખરો રૂ ૪૦) ને આશરે કુલ રૂ ૩૫૦) ની મિલકત.

મારે દેવું કોઇનું નથી પણ ઢેડ આસીઆ હરજીયા તથા દંછલા લાલીયા પાસે રૂ ૬૦) લહેણ છે. તેનું ખત સંવત ૧૯૪૬ ના ફાગણ શુદ્ધ ૫ નું લખાવેલું છે.

એ રીતે મારી મિલકત છે તે મિલકતનો જીવતાં સુધી હું માલીક છું ને મારા ગુજર્યા પછી મારી ઓરત નામે જવેર માલીક છે, મારી ઓરત જવેર જવે ત્યાં સુધી આ મિલકતની વ્યવસ્થા કરે. મારે એ દીકરીઓ છે તેમાં મોટી દીકરી મહાલીયા જામ સોનાયડે પટેલ સમીદાસ વેરે પરણાવી છે તે તથા બીજી દીકરી જીનજીયા જામ વેહેલાળના પટેલ ગણાભાઈ વેરે પરણાવી છે. આ મારી એ દીકરીઓને મારા તથા મારી સ્ત્રી નામે જવેરના ગુજર્યા પછી મારી તમામ મિલકતની વારસ કરાવું છું. કુલ અધિકારથી એ સબગી મિલકત પોતાના કબજામાં લેઈ તે મિલકત વેચીને માફ તથા મારી સ્ત્રીનું ક્રિયા ખર્ચ તેમની નજરમાં આવે તેવું કરે ને વધે તે સરખે ભાગે વહેંચી લે આ મિલકત ઉપર મારી દીકરીઓ સિવાય બીજા કોઇનો કોઈ પ્રકારનો હક દાવો નથી ને કોઈ હક દાવો કરે તો તે આ લેખથી ચાલે નહિ તે સાફ આ બીજા મેં મારી રાજી ખુશીથી તથા અડકલ હુશિયારીથી કર્યું છે. તે મારે કબુલ મંજૂર છે. સંવત ૧૯૩૮ ના વૈશાખ વદી વાર તા. માહે મેં સને ૧૯૯૨ ના રોજ કર્યું છે. લી. ભટ. જગનનાથ કીરપારામ. અત્ર મનું તત્ર. શાખ.

૧ પા. અમથાભાઈ જોદાભાઈની સહી દા. પોતે.

૧ પા. કહાનદાસ ગીરધરની શાખ દા. પોતે.

૧ શા. દોલચંદ દીપચંદની શાખ દા. પોતે.

ગણોત.

સંવત ૧૯૪૮ ના વર્ષે વૈશાખ વદી ૬ ને શુક્રવાર તા. ૧૮
મી માટે મે સને ૧૯૪૨ ના અંગ્રેજી દિને. પા. જોશભાઈ બ્રૂખણ-
દાસ રહેવાશી મોજે ગજેરા તા. જંબુસરના ગામના. જોગ લી. પા.
ખીતાંબર શંબુદાસ રહેવાશી મજકુર ગામના. જત અમોએ તમારી
પાસેથી સંવત ૧૯૪૮ ની સાલનું ખરીદનું વાવેતર કરવાને મજકુર
ગામની સીમનાં નાંચે લખેલાં બે ખેતરો ગણોતે રાખ્યાં છે. તેના
ખુંટની વીગત.

રીવીઝ નસરવ ધનંબર	ખેતરનું માપ. કે. ગે. ગે. ગે.	પૂર્વ દિશાએ.	પશ્ચિમ દિ- શાએ.	ઉત્તર દિશાએ	દક્ષિણ દિશા- એ.
૪૬	૪૩૨	પા. જોશભાઈ સખીદાસનું ખેતર છે.	પા. કાલીદાસ ગીરધરનું ખે- તર છે.	પા. પ્રહલાદ જાણિયું છે. જે-જ ગણેશનું ખેતર છે.	
૧૫૨	૧૧૦	પા. ભૂલાભાઈ બાપુભાઈનું ખેતર છે.	શા. ભુદર નાથંદુનું ખેત ર છે.	પા. નથુ ભાઈનું ખેતર છે.	પા. જીવાભાઈ મોતીભાઈનું ખેતર છે.

ઉપર લખેલાં ખેતરો બે, કુલ જમીન એકર ૬-૨ ચુંડા. આ-
મોએ તમારી પાસેથી ખેડવા સારું સાંચે રાખી છે, તેની સાંચના

૨૪૧) અંકે રૂપિયા એકતાળીશ મુંબાઈગગ કર્યા છે તે રૂપિયા સંવત ૧૯૪૯ ની સાલના પોસ શુદી ૧૫ ને રોજ આપીએ. આ ખેતર સંવત ૧૯૪૯ ના ચૈત્ર શુદી ૨ ના રોજ ખેડખાતર વીગેરેની તકરાર ન કરતાં તમારે કળજે કરીએ. આવતી સાલ તે ખેતરે તમારી ધ્યાનમાં આવે તેને વાવેતર કરવા આપો તેમાં અડચણ કરીએ નહિ આ ખેતરનો જે કાંઈ સરકાર હક હોય તે તમે ભરો. આ ખેતરનાં હદ નિશાન બરોબર અમો રાખીએ. આ ગંજાત અમોએ અમારી રાજ્ય ખુશીથી તથા દિલસાગિતથી લખી આપ્યું છે, તે અમારે કમુલ મંજુર છે. લી. જોશી રેવાશંકર ઉમદરામ ધણી એ હજુર.

૧ અત્ર મતુ ૧ તત. શાખ.

૧ પા. પીતાંબર શંભુનું મતું ઉપર ૧ શા. ગયાચંદ માણિકચંદના લખ્યું તે સહીએ. દા. પોતે. શાખ દા. પોતાના.

૧ શા અમથા વુદાની શાખ દા. પોતાના.

ભાડા ચીઠી.

સંવત ૧૯૪૮ ના ચૈત્ર શુદ ૫ ને વાર તા. માંહે સને ૧૯૪૨ ના અંગ્રેજી દિને. શા. છગનલાલ મોતીચંદ રહેવાળી શહેર અમદાવાદમાં ધનાસુતારની પોળમાં શુદીની પોળના જોગ લી. શા. અમરચંદ રતનચંદ રહેવાશી મોજે કુળડ તાલુકે દસકોઈના ગામના જત તમારૂં ધર એક શહેર અમદાવાદમાં ઢાળની પોળમાં આતાની શેરીમાં મ્યુનીસીપાલ રજીસ્ટર નંબર ૩૫૬ વાળું શા. હરીકૃષ્ણ વંદ્રાવન તથા ભટ રેવાશંકર શીવશંકર વચ્ચે પૂર્વોક્તિ મૂખના બારણાનું છે તે ત્રણ મળલા સહિત અમોએ તમારી ખા-

એથી બાકે રાખ્યું છે તેના બાણના વરસ એકના ૩ ૩૦) અંકે ૩-
પિયા ત્રીશ મુંબાઇગરા કર્યા છે. તે બાકું અમો ચઢે ચઢતું આ-
પીએ. મુદત પુરી થએ એટલે સંવત ૧૮૪૯ ના ચૈત્ર સુદી ૫ ને
દિને બીન તકરારે ધર તમારે લવાલે કરીએ. વરસ પુરું થયા પહેલાં
આ ધર અમો ખાલી કરીએ, અગર આમાસા સિવાય તમે ખાલી
કરાવો તો બેટલી મુદત અમો તમારા ધરમાં રહીએ તેટલી મુદત
બાકું બીન તકરારે ચૂકાવી આપીએ. અને ધર તમારે કળને સોંપીએ.
આ ધરના નેવાંની ખોટ તમે ધરખણી આપો અને સંચરમણી
અરવ અમારે શીર છે. આ બાણચીડી અમારી રાજ્ય ખુશીથી
લાખી આપી છે, તે કળુલ મંજુર છે લી. બટ. મગનલાલ કીરખારામ.

૧ અન ગતુ ૧ તત્ર શાખ.

૧ શા. અમરચંદ રતનગંદ ૧ શા. ગીરધર નાનચંદની શાખ.

ની સહી દા. પાતાના. દા. પાતાના.

૧ પા નથુ કુંગરદાસની શાખ

દા. પાતાના.

ફારગતી.

સંવત ૧૮૪૮ ના વર્ષે વૈશાખ વદી ૧ શુક્રવાર તા. ૨૦ મી
માઠે મે સને ૧૮૫૨ અંગ્રેજ દિને. પા. પરબુદાસ ખોડબાઇ રહે-
વાશી મોળે નરોડા તામે દસકોઇના ગામના જોગ લી. શા. પ્રેમચંદ
કસ્તુરચંદ રહેવાશી મોળે મજકુર ગામના જત તમારી પાસે અમારું
હાથેણું હતું તેના આજરોજ હિસાબ કરી રૂ ૬૭૨૧૧ અંકે રૂપિયા છસેન
સાડી બહોતેર અમોએ તમારી પાસેથી આજ રોજ રોકડા લીધા છે. તમારે
અમારે હવે કોઇ જતની લેવડ દેવડ રહી નથી તેની આ ફારગતી

અમોઝે અમારી રાજપુશીથી લખી આપી છે તે અમારે કયુલ
મંજુર છે. લી. જોશી. રેવાશંકર ઉમેદરામ ધણી બે હજુર લખી છે.
૧ અત્ર સહી. ૧ તત્ર શાખ.
૧ શા. પ્રેમચંદ કરતુરચંદ સહી ૧ પા. પીતાંબરદાસ માધવદાસની
દા. પોતાના. શાખ દા. પોતાના.

૧ શા. ગરબડ મીદાની સાખ. દા.
પોતાના.

દ્વારગતી ૨ જી.

(તલાકનામું.)

સંવત ૧૯૪૮ ના વર્ષે વૈશાખ વદી ૯ શુકરવાર તા. ૨૦
મા માહે મે સને ૧૮૯૨ અંગ્રેજી દિને. પગી. હેમતાજી સુરતાજી
રહેવાશી મોજે નરોડા તાલુકે દસકોઠના ગામના. જોગ લી. મોજે
વીસલપુર તાલુકે સાણંદના પગી. ધનાજી કાળુજી. જત અમારી પર-
જીત બાયડી નામે જીતા, તેને ને અમારે જનત આવી નહિ.
તેની સાથે તમોઝે નાતરું કયું છે માટે તમારી પાસેથી અમોઝે
આપણી નાતની રીત પ્રમાણે પંચની વીધમાન ૩ ૧૨) અંકે રૂપિયા
બાર મુંબાધગરા લેખને છેડા છૂટકો આપ્યો છે. હવેથી આ બાયડી
સાથે અમારો ધણીપણા વગેરે કોઈ પ્રકારનો હક નથી. આ દ્વારગતી
અમારી ખુશીથી તથા દીલ સામેતીથી લખી આપી છે તે અમારે કયુલ
મંજુર છે. લી. જોશી રેવાશંકર ઉમેદરામ ધણીબેહજુર લખ્યું છે.

૧ અત્ર સહી. ૧ તત્ર શાખ.
૧ પગી. ધનાજી કાળુજીની સહી ૧ મુખી. અંબારામ કલ્યાણદાસની
દા. બ્યાસ. દાજી રણછોડના. શાખ દા. પોતે.

૧ મતાદાર. લલુભાઇ ગુલાબદાસ-
ની શાખ દા. પોતે.

કરાર.

સંવત ૧૯૪૭ ના વર્ષે. આસો શુદ્ધ ૭ શનિવાર તા. ૧૦
 માં માહે અકટોમ્બર સને ૧૯૯૧ ના દિને. પા. વનમાળી નથુભાઈ
 રહેવાશી મોળે સરભાણુ તાલુકે આમોદ જિલ્લે ભરચના ગામના.
 જોગ. લી. ભરવાડ આલા જીવા રહેવાશી મોળે વેડચ તાલુકે જંપુસર
 જિલ્લે ભરચના ગામના. જત તમારો વાછરડો ૧ અમોએ તમારી
 પાસેથી ભાગે બાંધ્યો છે. તેનો કરાર એવો છે કે વાછરડાને સારી
 રીતે ધાસ, દાણો, ખવરાવી પીવરાવી અમો સાચવીએ તમારી
 ધ્યાનમાં આવે સારે તે વાછરડાને ખંડી વાળીએ. જે વ્યાજખી કી-
 મત થાય તેમાંથી મુડીના રૂ. ૧૩) અંકે તેર રૂપિયા મુંબાઇગરા જતાં
 આકી રૂપિયા અમોને તમો સરખે ભાગે વહેંચી લઇએ. જે આ
 વાછરડો ચોરીએ જાય, અગર નાશી જાય કે કોઈ પણ રીતે મૃત
 થાય તો વાછરડાની કીમતનો આંકડો પંચ કહે તે પ્રમાણે અમો આપી-
 એ. કનરજીએ તેના જીવનું જેખમ થાય તો અમો તમોને તે જ-
 તાવીને તેને અવલ મજલ પહોંચાડીએ. આ કરાર અમોએ અમારી
 રાજી ખુશીથી તથા હીલ સાબિતથી લખી આપ્યો છે તે અમારે
 કપ્પુલ મંજુર છે. લી. શા. પાનાચંદ સુરચંદ ધણીબેજુર લખ્યું છે.
 અત્ર. સહી. ૧ તત્ર શાખ.
 ૧ ભરવાડ આલા જીવાની સહી. ૧ પા. મોરાર ગોકળદાસની શાખ.
 દા. વહાલદાસ ગીરધરના. ૧ શા. હરગોવીંદ હીરાચંદની શાખ.

વેપારનો કબાલો.

સંવત ૧૯૫૧ ના વર્ષે માહા શુદ્ધ ૧૫ ને શનિવાર તા.
 માહે સને અંગ્રેજી દિને મોળે

તા. ના રહેનાર શા. જંગ લી. મોળે
 તા. ના રહેનાર પા. જત તમેએ અમારી
 પાસેથી કપાસ બાર ચાર હરેક બારના રૂપિયા છાશીને બાંધે
 આજદિને વેચાણ રાખ્યો છે. અને તે લઈ જઈ રૂપિયા આપ-
 વાની મુદત આજથી દિન પંદરની કરી છે. તેના પાનામાં રૂ ૪૦)
 અંકે ચાળીશ રૂપિયા રોકડા મુંબાઈગિરા અમેએ તમારી પાસેથી
 આજ દિને લીધા છે, માટે મુદતની અંદર તમે જ્યારે આવે ત્યારે
 તમેને કપાસ જોખી આપીએ જો કપાસ તમેને આપીએ નહિ તો
 હરાવેલી મુદતની અંદર કપાસનો જે વધારેમાં વધારે ભાવ હોય, તે
 પ્રમાણે હિસાબ કરતાં ખોટના જે રૂપિયા થાય તેનો તથા પાનામાં
 લીધેલા રૂપિયાનો જવાબ અમે દઈએ. અગર તમે અમારી હરેક
 માલ મિલકતથી કેવાલી વારસથી પુરા કરી દ્યો. ખાનુ તમે મુદતની
 અંદર કપાસ બરાબી ન જાઓ તો તમારા પાનામાં આપેલા રૂપિયા
 જાય, મુદત વીતે અમે કશે જવાબ દઈએ નહિ.

આ કપાસો અમેએ અમારી રાજી ખુશીથી તથા અકકલ હુ-
 શિયારીથી લખી આપ્યો છે, તે અમારે કપુત્ર મંજુર છે. લી.
 ધણી ખેડજુર લખ્યો છે.

અન	સાદી	તત્ર	શાખ
પા.	તી સાદી	૧ શા.	શાખ દ. પોતે
	દા. પોતે.	૧ પા.	શાખ દ. પોતે

મુજિતયારનામું.

હું શા. ચુનીલાલ જમનાદાસ રહેવાસી શહેર અમદાવાદમાં પ્ર...

ગુપ્તચક્રામાં ધનાશુતારની પોળના આ લેખ ઉપરથી શા. અમરતલાલ પાનાચંદ રહેવાશી શહેર અમદાવાદમાં રાયપર ચક્રામાં પરણડીની પોળનાને અખિતયાર આપી મુખિતયાર નીમું છે કે મારી વતી ગવ-રમેન્ડ અથવા કોઈપણ કોર્ટમાં દાવા કરવા સાર, તથા નકલો લેવા સાર, તથા હુકમનામાં થાય તેની બજવણી કરવા સાર, તથા કોર્ટમાં જોઈતી હકીકત આપવા સાર વગેરે જે જે કામ કરવાને મને છૂટ છે તે તે સર્વે કામ કરવા સાર મેં મારી રાજી ખુશીથી તમને મુખિતયાર પસંદ કર્યા છે તથા નીચ્છા છે. તા. માહે સન ૧૮૯૫

અ. ૧.

સાહી.

અ. ૧.

શાખ.

૧ શા. ચુનીલાલ જમનાદાસની.

૧ શા. કાળીદાસ નારણ શાખ.

મહી. દા. પાતાના.

૧ બટ. કાશીરામ હરિરામ શાખ

મનોચત્તન ૩ જી.

૧ અંગાઉ ખતમાં કઈ કઈ બાબતો લખવી પડે છે ?

૨ અંગાઉ ખત કેટલી જાતનાં લખાય છે ?

૩ વેચાણ ખતમાં ગીરોખતની કઈ કઈ બાબતો આવે છે ?

૪ રાજમાર્ગ, આદેશંગ, હસ્ત ખરાણ દત્તવા, ઝોકામત ઝોકાજમ, પારસાતના અથ્ર લખા.

૫ શાદન્નેગી હુંડી લખી લાવો.

૬ જમાની ખતમાં અને સાન ખતમાં ફેર શો છે ?

૭ તલાકનામું લખી લાવો.

૮ બાણચીઠી લખા.

૯ ૨૫ કળશી ધડો ૩. ૨૨) ને બાવે રાખ્યા છે અને તેના બાનામાં ૩. ૫૦) આખ્યા છે તેનો કબાલો લખા.

૧૦ મુખિતયારનામું લખા. (હકીકત તમારી મરજી પ્રમાણે લેજો.)

ભાગ ૪ થો. (અરજીઓ.)

રાજ્ય બંધારણ.

હિંદમાં સર્વોપરી બ્રિટિશ રાજ્ય છે. ગાદીપતિ મહારાણી વિક્ટોરિયા લંડનમાં રહે છે, પ્રધાનમંડળ પાર્લામેન્ટની સલાહ પ્રમાણે રાજ્ય ચલાવે છે. હિંદુસ્તાન ખાતાના પ્રધાનને રેટ સેક્રેટરી કહે છે.

હિંદુસ્તાનના સૌથી મોટા હાકેમને ગવર્નર જનરલ કે વાઇસરાય કહે છે. તેના હાથ નીચે દરેક વિભાગમાં ગવર્નર, લેફ્ટેનેન્ટ ગવર્નર, ચીફ કમિશનર વગેરે હાકેમ હોય છે.

મુખ્યાર્ધ ધલાકામાં સિંધ, ઉત્તર, મધ્ય ને દક્ષિણ એવા ચાર પ્રાંત છે. દરેક પ્રાંતના અધિકારીને રેવન્યુ કમિશનર કહે છે. ઉત્તર પ્રાંતના કમિશનરના તાબામાં ગૂજરાતના બધા જિલ્લાની સાથે થાણા ને કાલાંબા જલ્લો છે.

રેવન્યુ ખાતું.—મહેસુલ વસુલ કરવાનું કામ કરે છે તેમાં મુખ્ય અધિકારી રેવન્યુ કમિશનર છે, તેના હાથ નીચે દરેક જિલ્લામાં કલેક્ટર અને તેની મદદમાં આસિસ્ટન્ટ કલેક્ટર, ડીસ્ટ્રીક્ટ ડેપુટી કલેક્ટર, જનુર ડેપુટી કલેક્ટર હોય છે. તાલુકે તાલુકે મામલતદાર, પહેલો કારકુન અને તાલુકો મોટો હોય તો મહાલકરી. દરેક ગામમાં બિઝનસતદાર અને તલાટી હોય છે. જિલ્લાના અને તાલુકાના અધિકારીઓ ફોજદારી ગુંદા ચૂકવે છે અને તે વખતે માજિસ્ટ્રેટ કહેવાય છે.

પોલીસખાતું.—ચોર, ખુની, આગસગામનાર વગેરે હનુમણોશને પકડીને શિક્ષા કરાવવાનું કામ કરે છે. દરેક જલ્લે પોલીસ સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટ, આસિસ્ટન્ટ પોલીસ સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટ અને દરેક તાલુકે ચીફ ઇન્સપેક્ટર (ફોજદાર) અને દરેક ગામમાં મુખી (પોલીસ પટેલ) હોય છે. તે સિવાય તાલુકામાં પોલીસનાં જુદાં જુદાં થાણાં હોય છે.

ન્યાય ખાતું—આ ખાતાથી પ્રજાને ઇન્સાફ મળે છે. આ ખાતામાં મુખ્ય હાઇકોર્ટ છે, ત્યાં ધણા જજ સાથે બેસી ઇન્સાફ કરે છે અને તે ઇન્સાફ હેવટનો ગણાય છે. આ ઇલાકાની હાઇકોર્ટ મુંબાઈમાં છે ધણું કરીને દરેક જલ્લે જલ્લા જજ હોય છે. તે ફાજદારી ગુન્હાનો ઇન્સાફ કરે છે ત્યારે તેને સેસન જજ કહે છે. અને દીવાની ન્યાય કરે છે ત્યારે તે ડીસ્ટ્રીક્ટ જજના નામે ઓળખાય છે તેના તાબામાં ફાજદારી અને દીવાની ખાતાના ન્યાય કરનાર જુદા જુદા અમલદાર હોય છે. ફાજદારી ગુન્હાનો ઇન્સાફ રેવન્યુ ખાતાના અધિકારીઓ કરે છે તે આગળ જણાવવામાં આવ્યું છે.

દીવાની ખાતામાં—લેણ દેણ અને કબજા ભોગવટાની ક્રિયાદો થાય છે, તેને માટે જલ્લે ડીસ્ટ્રીક્ટ જજ હોય છે તે આગળ કહેવામાં આવ્યું છે ધણું કરીને તાલુકે તાલુકે સર્પોર્ડીનેટ જજ હોય છે. મોટાં શહેરોમાં સમાલકાજ કોર્ટ હોય છે. તેના ઉપર હાઇકોર્ટની દેખરેખ છે.

કેળવણી ખાતું—છોકરાને ભણાવવાનું કામ કરે છે, આ ખાતામાં દરેક નિશાળમાં મુખ્ય શિક્ષક, (મેહેતાજી) તાલુકે તાલુકા માસ્ટર, જલ્લે ડેપુટી એજ્યુકેશનલ ઇન્સ્પેક્ટર, પ્રાંતમાં એજ્યુકેશનલ ઇન્સ્પેક્ટર અને ઇલાકે ડિરેક્ટર ઓફ પબ્લીક ઇન્સ્ટ્રક્શન એમ અધિકારીઓ છે. આ ખાતા ઉપર રેવન્યુ ખાતાની દેખરેખ રહે છે.

લોકલબોર્ડખાતું—લોકલબોર્ડના પૈસાથી રેવન્યુખાતાના અધિકારીઓ ચલાવે છે, તેમાં મુખ્ય અધિકારી પ્રેસીડેન્ટ કે વાઇસ પ્રેસીડેન્ટ હોય છે.

મ્યુનીસીપાલખાતું—દરેક મોટા કસબામાં કે શહેરમાં હોય છે, તે નાકાવેશ કે ધરવેશથી પ્રજાની સુખશાંતી સંભાળે છે. તેમાં પણ મુખ્ય અમલદાર પ્રેસીડેન્ટ, ચેરમેન અને સેક્રેટરી હોય છે.

ખીજા ખાતાં ધણું છે પણ દરેક ખાતાની હકીકત આપવાથી

મજો લાભ નથી. એમ સમજી તેની હકીકત આપવામાં આવી નથી.

અરજીમાં લખવાની બાબતો.

૧. જે અધિકારીને અરજી કરવી હોય તેનું નામ સરકાર મહેરબાન કરીને લખવું. નહિં તો એકલો હોદ્દો લખવો. પછી તેનો વિભાગ લખવો.
૨. અરજદાર કયા ગામનો, તાલુકાનો અને જિલ્લાનો રહેવાશી છે તે લખવું.
૩. અરજદારે પોતાનું નામ અને પોતા તરફની સલામ લખવી.
૪. જે બાબતની અરજી હોય તે બાબત લખવી.
૫. જે જે કારણો પોતાના લાભનાં હોય તે તે કારણો કલમવાર લખવાં.
૬. છેવટ તારીખ નાંખવી.
૭. પોતાની સહી કરવી.
૮. અરજીનો જવાબ કયાં મળે તે લખવું.

નોકરી મેળવવાની અરજી.

મહેરબાન +રાવસાહેબ મણીધરપ્રસાદ તાપ્તી-
પ્રસાદ દેશાઈ ડેપુટી એન્જીનેયરિંગ ઇન્સ્પેક્ટર.
અમદાવાદ વિભાગ.

સાહેબ મહેરબાનને નમ્રતા પૂર્વક સલામ સાથે વિનંતિ કે મયકુર ગામની નિશાળનો ત્રી. આ. ટ્રેનિંગ કોલેજમાં દાખલ થવાથી તેની રૂ. ૮)ની જગો ખાલી પડેલી છે તે મને આપશો આ જગોને માટે મે. માસ્તર સાહેબે ચો. આ. જે નિશાળના છઠ્ઠા ધોરણમાં પાસ છે તેને માટે બલામણુ કરેલી છે પણ તેના કરતાં હું વધારે લાયક છું.

૪મુસલમાન કે પારસી ડેપુટી ઇન્સ્પેક્ટરને ખાન સાહેબ લખવું જોઈએ (મામલતદારને પણ આ નિયમ લાગુ પડે છે.)

મેં થઈએડની પરીક્ષાનું સર્ટીફિકેટ મેળવ્યું છે. અને હું ટ્રેનિંગ કોલેજની પ્રવેશક પરીક્ષામાં પાસછું.

આપનો નિયમ પણ એવો છે કે નિશાળના છટ્ટાધોરણમાં પાસ કરતાં થઈએડમાં પાસ થએલાને પહેલો પસંદ કરવો, અને ટ્રેનિંગકોલેજની કોઈ પરીક્ષા આપનારને તેથી વધારે હકદાર ગણવો, તે ઉપરની જગો માટે મને વધારે લાયક ગણશે.

આપને છેવટ મારી એટલીજ વિનંતિ છે કે સદરજુ જગો મને આપવાને આપને યોગ્ય ન લાગે તો ચો. આ. ની ખાલી પડતી જગો ની જગો મને આપવાને કૃપા કરશે. તા.

મોજે ગામડી તા. દશકોઈની
નિશાળના મહેતાજી મારફત-

અરજદાર.
પંડ્યા-મોતીરામ શંકરભાઈની
અતિ નમ્રતા પૂર્વક સલામ.

નિશાળનું મકાન બાંધવાની અરજી.

મેડેરગાન x એન્જીન્યુકેશનલ ઇન્સ્પેક્ટર સાહેબ બહાદુર
ઉત્તર પ્રાંત.

સાહેબ મેડેરગાનની જીનાગમાં મોજે કરમાડ તાલુકે જાંમુસર જિલ્લે ભારતના ગામ લોકની અરજ એ છે કે-

અમારા ગામ ઉપર આપસાહેબે દયા કરી નિશાળ સ્થાપી છે, તેથી અમે આપના ઉપકારી છીએ.

હાલમાં આવેલા મહેતાજી સાહેબની કાળજીથી નિશાળમાં છોકરા ૬૦ ઉપરાંત રહે છે. પણ છોકરાને બેસવા લાયકનું ભાગનું મકાન

x આ અરજી કે. એ. ઇ. ને તથા તાલુકાના મામલતદારને તેમજ કલેક્ટર સાહેબ બહાદુરને પણ કરી શકાય.

આ ગામમાં મળી શકે એમ નથી. અને તેથી છોકરાં કેટલીક રીતે હેરાનગતી ભોગવે છે. માટે સવડવાળું મકાન નવું બંધાવી આપશો.

અમે ગામ લોકે ઉધરાણું કરી રૂ ૨૦૦) ઉત્પન્ન કર્યા છે માટે ખાડીના પૈસા આપના તરફથી ખર્ચ કરી પોણોસો છોકરા માય તેવી નિશાળ બંધાવી આપવાને મહેરબાની કરશો. તા. માહે સન ૧૯૬૯ ગામ લોકે સહીઓ કરવી.

બાંધ કામની અરજી.

સરકાર મહેરબાન કલેક્ટર સાહેબ બહાદુર.

જિલ્લે બરચ.

સાહેબ મહેરબાનની પવિત્ર સેવામાં મોજે સરભાણુ તાલુકે આમોદના ગામ લોકની અરજ એ છે જે આ ગામના થડમાં આ-છોદની ખાડી આવેલી છે. એમાસાની અંદર ખાડીનું પાણી ગામમાં બરાઈ જાય છે, ત્યારે ઘણાખરા લોકને દર વરસે થોડું નુક-શાન બેઠવું પડે છે, માટે ખાડીનું પાણી ગામમાં ન આવે તેવું બાંધકામ કરવાને મહેરબાની કરશો.

ખાડીનું પાણી વરસો વરસ ગામમાં ઘણી વખત આવે છે અને તેથી ગામની જમીન ખોદાતી જાય છે માટે જે તેનો વેળાસર ઉપાય કરવામાં ન આવે તો એક વખત એવો પણ આવવાનો સં-ભવ છે કે ગામ ઉજડ થઈ જાય.

ખાડીમાં જ્યારે પાણી આવે છે ત્યારે જે અઢી માથોડાં હોય છે. તે છેક ગામમાં ધુસી ગઈ છે અને નાનાં છોકરાં અને જનાવરો તણાઈ જવાની જખરી ધારતી છે.

આ ખાડીના ખોદાણથી ગામના તળાવની પાળો પણ ખો-દાતી જાય છે અને તેનો વેળાસર ઉપાય નહિ લેવામાં આવે તો ત-

જાવના આરાના બાંધકામને પણ નુકશાન થાય એમ છે.

આવી રીતે-આ ખાડીને કીધે અમે મહા આપદામાં આવી પડ્યા છીએ, અને અમારા બચાવ માટે આપને અરજ કરીએ છીએ. એવી સરતથી કે ખાદીથી ગામનો બચાવ થાય તેને માટે જે બાંધકામ કરવામાં આવે તેમાં રૂ ૪૦૦) અમો ગામ લોક મદદના આપીશું. ને ગાડાં મફત નેડીશું માટે આપ દયાળુ સાહેબે ગામ લોકના ઉપર દયા કરવી એજ અરજ તા. માહે સન ૧૮૯૯ ગામ લોકની સહીઓ.

ઊધરાતદારનો રીપોર્ટ.

મહેરબાન રા. સા. મામલતદાર સાહેબ.
તાલુકે વાગરા.

સાહેબ મહેરબાનની જનાબમાં મોજે કેસવણના ઊધરાતદાર પા. ની ઘણી નમ્રતા પૂર્વક સલામ બાદ વિનંતિ કે સરવે નંબર ની પડતર જમીનમાં ખીજડાનું ઝાડ હતું. તે મજકુર ગામના પગી. જુમાજી જલુજીએ કાપીને અત્રેના શા. વેણીચંદ મા-ધવદાસને ત્યાં વેચ્યું છે, તે લાકડાં સદરહુ વેણીચંદના વાડામાં પડ્યાં છે માટે તાકીદે તપાસ થવાની જરૂર છે. નહિ તો ત્યાંથી લાકડાં ખીજી જગોએ જશે. પછી મુદાના માલનો પત્તો લાગવો મુશ્કેલ છે માટે તેની તજવીજ તાકીદે કરશે કે જેથી ખીજા માણસો એ પ્રમાણે કરી સરકારની આવકને નુકશાન પહોંચાડે નહિ. એજ અરજ. તા.

સહી. પા.

ઊધરાતદાર કેસવણ

તાજ કલમ-ગામનો તલાટી તેના દીકરાના લખને કીધે ૧૦

દવસની રૂબ ઉપર છે માટે મારે રીપોર્ટ કરવો પડ્યો છે. તા. સદર
સહી. પા.

બિધરાતદાર કેસવણ.

પોલીસ પટેલનો રીપોર્ટ.

સરકાર મહેરબાન ચીફકોન્સ્ટેબલ સાહેબ.

તાલુકે જાંયુસર.

સાહેબ મહેરબાનની સેવામાં મોજે કનગામના પોલીસ પટેલ
કાળીદાસ નારણજીની સલામ. બાદ વિનતિ કે મજકુર ગામનો સી-
માડો જ્યાં નાહર અને કાવલીનો સીમાડો મળે છે ત્યાં કોઈ માણ-
સને કોઈએ મારી નાંખેલું જાણવામાં આવતાં ત્યાં જઈ તજવીજ
કરતાં નીચે મુજબ જણાયું છે.

આ માણસ કોઈએ મારેલું છે કે દારૂનું મહત્ત્વ જનાવરો ખોદી
લાવેલાં છે તે નક્કી કહી શકાય તેમ નથી. કારણ કે જનાવરોએ
એટલું ખોતરી ખાધું છે કે તે કંઈ જાતનું છે (પુરૂષ કે સ્ત્રી) એ
નક્કી થઈ શકતું નથી. માટે બીજા બે ગામના પોલીસ પટેલને તે-
જવી ગુન્હો માલૂમ નહિ પડ્યાથી પંચક્યાસ કરી તેને દટાવ્યું છે.
તે હકીકતની આપને આ રીપોર્ટથી જાહેર થવાને મારી અરજ છે.
તા. માંદે સન ૧૮૯૫

સહી. કાળીદાસ નારણજી

પોલીસ પટેલ કનગામ.

રેલવેના ઉપરીને અરજી.

મહેરબાન ટ્રાન્સિક મેનેજર સાહેબ.

બી. બી. એન્ડ. સી. આઈ. રેલવે.

મું. મુંબાઈ.

સલામ સાથે વિનતિ કે ગોધરેથી સાગની જળાકે કાઢીના

ડાયા નં. ૧૫ અમારા ઉપર અમારા આડતીયા નરમરામ કેશવ.
મેં તા. ૮-૩-૯૬ ને રાજ વિદાય કર્યા છે. અમે તે તારીખની
રૂઠીઠ અમારી પાસે આવેલી છે. ગાંધર તજતીજ કરી તે ત્યાંથી
ડાયા રવાના થઈ ચૂક્યા જણાવે છે. તેમજ આણુંદ અતે અતે
મુધીના ખીજ સ્ટેશનાએ પણ તે માત્ર જણાવે નથી; માટે મ-
દેરયાની કરી સદરકુ ડાયા ૧૫ નો પત્તો લગાડી વેળાસર અમને
પડેંચાડવા અંદોજસ્ત કરાવશે. તા ૨૦-૩-૯૬

મોતીલાલ વેળામાદ.

મેનજર-શુજરાત ક્રાઇનમીસ્ટ કંપની

અમદાવાદ.

પોષ્ટ ખાતાના ઉપરીને અરજી.

મદેરયાન પોષ્ટ સુપરિન્ટેન્ડેન્ટ સાહેબ.

મુંબાઈ

મોજે તોરણા તાલુકે કપડવણુજ જિલ્લે ખેડાના નીચે સહી
કરનારાઓની નીચેની અરજ રહેમ નીવામાં લેશેજી.

અમારા ગામમાં નાના પાયાપર પોષ્ટ ગ્રામીન ઉધાડવાની
ધાગી જરૂર છે. કારણ અત્રે ધણા વેપારી તથા નોકરીયાત લોકો
વસે છે જે પેટી અત્રે ગ્રખવામાં આવી છે તેમાં કાગળો ભરતી
વનય છે તથા હિલેવરી-યુનને આ ગામના કાગળો ઘણા લાવવા
પડે છે તે ઉપરથી આપની ખાતરી થશે કે અહીંના લોકો પણ
અવહાર વધારે કરે છે.

આ ગામના રજીસ્ટર કાગળો, તથા મનીજોડર ધણા થાય
છે. ગામમાં પોષ્ટઓફીસ નહીં હોવાથી તે કામ કરાવવા કપડવ-

જુન બણા માણસોને જવું પડે છે. માટે કૃપા કરી આ ગામમાં
પોષ્ટઓફીસ ઉઘાડશો. તા. (ગામ લોકની સહી.)

મ્યુનિસિપાલીટીના સેક્રેટરીને અરજી.

મહેરખાન રાવસાહેબ મ્યુનિસિપાલીટીના સેક્રેટરી સાહેબ.

અમદાવાદ.

સલામ વિશેષ માફ ઘર માંડવીની પોળમાં છીપામઢાવજીની
પોળમાં છે. તે ઉતરાવી તેનો સામાન પોળમાં છૂટી જમીનમાં નાં-
ખવાની જરૂર છે, તેમજ કાઠ ઈટી-ચુનો વગેરે નાંખવાનું તથા ક-
ડીઆ સુતારને કામ કરવાનું પણ પોળની છૂટી જમીનમાં છે માટે
તે જગો વાપરવાને રજા ચીકી આપશોજી.

આ સાથેના નકશા પ્રમાણે ઘરમાં ફેરફાર કર્યો છે તે જા-
ણત પણુ આપને જાહેર કરી છે. તા.

શા ભગવાન લલુ સહી દા. પોતે.

અરજી ઉપર કે પાકીટ ઉપરનાં મથાળાં.

મહેરખાન જી. બી. રીડ એસ્કવાયર.

રેવીન્યુ કમીશનર. ઉત્તર પ્રાંત.

મુ. અમદાવાદ કે સ્વારી.

મે. રાવસાહેબ લલુભાઈ કૃષ્ણદાસ

મામલતદાર સાહેબ તાલુકે મહેમદાવાદ.

મુ. મહેમદાવાદ.

રા. રા. હરિવલ્લભદાસ મોરલીધરદાસ.

ફિમેલ ટ્રેનિંગકોલેજની પ્રાક્ટીંગ સ્કુલના હેડ માસ્ટર.

૬૦ માંડવીની પોળમાં છીપા માવજીની ખડકી.

અમદાવાદ.

મહેરખાન મહાક્ષમી ફિમેલ ટ્રેનિંગકોલેજનાં

લેડી સુપરિન્ટેન્ડેન્ટ સાહેબ.

અમદાવાદ.

મહેરખાન ઇ. ન્યાયલસ. એક્સ્વાર.

એન્સ્યુરેશનલ ઇન્સ્પેક્ટર સાહેબ.

ઉત્તર પ્રાંત.

મહેરખાન વિજય પ્રવર્તક પ્રેસના મેનેજર.

અમદાવાદ.

મનોરાયત્ન ઝ થું.

- ૧ તમારા ગામમાં શા. કાળીદાસ અમીચંદના ઘરમાં ચોરી થવાથી
૩ ૧૫૦) કંઠી, ૩ ૬૦) કલાં, ૩ ૪૦) સાંકળાંની જોડ અને
૩ ૫૦)ની નાની નાની સોના રૂપાની જથ્થોશો હરામખોર લઈ ગયા-
નો પોલીસ પટેલ તરીકે ફાજદારને રીપોર્ટ કરો ?
- ૨ તમારા જીલ્લાના કલેક્ટરને અરજ કરો કે તમે થર્ડગ્રેડ પરીક્ષામાં
ખાસ થયા છો, માટે તલાટીની ખાલી પડતી જગો વહેંચવાના
કમેઠવારના લીસ્ટમાં તમારું નામ દાખલ કરે.

૩. તમારા ગામની સીમમાં કાચુલી લોકનું ટોળું આવી પડ્યું છે, તે સીમમાં પોતાનાં જનાવરોને ચારે છે તે પાકને નુકશાન કરેછે માટે તાકીદે બંદોબસ્ત થવાને મામલતદારને તલાટી તરીકે રીપોર્ટ કરો.
૪. તમારા પાટોશીએ ધર કરવા માંડ્યું છે, તેમાં તમારી ગજ ગાંજ જમીન દયાવી છે માટે મામલતદારને અરજ કરો કે આ કામનો ફેંસલો થનાં સુધી આગળ ચાલતું કામ બંધ રહે.
૫. મ્યુનીસિપાલીટીના સેક્રેટરીને અરજ કરો કે ધર વેરામાં તમારા ધરની આંકણી રૂ. ૮૦૦) ની કરવામાં આવી છે તેમાં ભૂલ છે માટે જાતે આવીને તપાસી ફરીથી આંકણી કરે.
૬. સરવૈ નંબર ૩૦૬ ના ખેતરમાં ળીલકુલ પાક થતો નથી માટે કલેક્ટરને અરજ કરો કે તે નંબર ઉપરથી તમે ખેડ દક હિસાબો છો માટે તમારા ખાતામાંથી તે નંબર કમી કરે.
૭. સરવૈ નંબર પર ૯ ની જમીન તમારે ખાતે ચાલે છે તેટલી નથી માટે હિસ્સા માપણી કરવાને તાલુકાના મામલતદારને અરજ આપો.
૮. લોકલબોર્ડના પ્રેસીડેન્ટને અરજ કરો કે તમારું ગામ નાનું હોવાથી ગામ તરફથી મદદ થઈ શકે એવું નથી. માટે તેમની તરફથી તમારા ગામનું તળાવ ખોદાવે. તેમાં જણાવવું કે લોકલ બોર્ડનો લાભ મોટા ગામવાળાને તો મળે છે.

